JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. Woensdag, 21 September, N°. 76.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE; te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pypenmarkt te *Amsterdam*.

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java* .... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen* .... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland* .... „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is 50 cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Bij Koninklijk besluit van den 17den Julij 1859, No. 70, is de heer O J. Trüter Senior, Consul der Nederlanden voor de Kaapstad en districts, benoemd tot Consul-generaal voor alle Britsche bezittingen in Zuid-Afrika.

Bij besluit van Z. Exc. den Gouverneur-generaal van 20 September 1859 No. 3 is bepaald, dat een tweede veldtogt tegen het rijk van Boni zal ondernomen worden, en dat de magt voor deze expeditie, voor zooveel de landmagt betreft, zal bestaan uit:

het geheele 4de en 11de bataillon, respectivelijk van Samarang en Batavia.

een eskadron kavallerie, waarvan ³/₄ van Salatiga en ¹/₄ op Celebes aanwezig.

eene halve drie-ponds batterij met vier handmortieren, op Celebes aanwezig.

eene sectie bespannen houwitsers van 12 duim, van Salatiga en eene halve compagnie sappeurs, op Celebes aanwezig, benevens de voor deze troepenmagt benoodigde staven, administratie en hospitaalpersoneel;

met de waarneming der betrekking van auditeur-militair bij den krijgsraad te velde wordt belast Mr. W. Tadema, griffier bij den ommegaanden regter in de 2de afdeeling op Java.

Bij besluit van Z. E. den Gouverneur generaal van den 20sten September No. 4 is benoemd tot commandant en chef der Bonische expeditie, tevens commissaris voor de leiding der politieke zaken tot de vereffening der geschillen met Boni en hetgeen daarmede in verband staat, de luitenant-generaal J. van Swieten, commandant van het O. I. leger.

Bij hetzelfde besluit is de kolonel der infanterie J. A. Waleson, thans commandant en chef der Bonische expeditie, wiens gezondheids-toestand in den laatsten tijd te wenschen overliet, benoemd tot commandant der 3de militaire afdeeling op Java.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de ondermeester bij de gouvernements lagere school te Menado H. Vierdag.

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit [illegible] betrekking, onder toekenning [illegible] klasse van de burgerlijke openbare werken, [illegible] A. du Bois.

Ingetrokken:

Wegens ziekte, de benoeming van den ambtenaar A. S. Warmolts, tot adsistent-resident van Tanah Datar; en hem te stellen in het genot van wachtgeld.

Benoemd:

Tot adsistent-resident van Tanah Datar (Padangsche bovenlanden), de adsistent-resident van Ajer Bangis en Rau L. B. van Polanen Petel.

Tot adsistent-resident van Ajer Bangis en Rau, de adsistent-resident van Agam F. Schenck.

Tot secretaris der residentie Padangsche bovenlanden (Sumatra's Westkust), de eerste commies ten burele van den gouverneur van Sumatra's Westkust J. C. van Schuijlenburch.

Tot derden commies bij het postkantoor te Weltevreden W. A. Servatius, vroeger klerk ter Algemeene secretarie.

Bevorderd:

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR TER SUMATRA'S WESTKUST.

Tot controleur der eerste klasse, de controleur der tweede klasse Mr. W. A. Hennij.

Tot controleur der tweede klasse, de controleur der derde klasse J. Blaaupot.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van adsistent-resident van Agam (Padangsche bovenlanden), de controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Sumatra's Westkust, H. J. J. Gout.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland aan den majoor der infanterie P. G. A. Anemaet.

Benoemd:

Tot adjudant bij het regiment Oost-Indische cavallerie, de tweede luitenant F. A. T. Köhler, van het regiment.

Bevorderd:

Tot eersten luitenant bij het regiment Oost-Indische cavallerie, de tweede luitenant H. K. E. Perié, van het regiment.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van September.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat, de tweede mail-stoomer in Sept. den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Vrijdag den 23sten Sept. aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

LAND-MAIL.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, vermits de dienst der pakketbooten van de Oostenrijksche Lloyd tusschen Triëst en Alexandrië is hervat, ook de dienst der brievenmalen van de Indische Landpost via Triëst weder

is geopend.

en wel dezerzijds te beginnen met de eerstvolgende brievenmaal, van den 24sten dezer maand.

Ten behoeve van het burgerlijk bouw-departement, gedurende het loopende, benevens het aanstaande jaar 1860, te Tangerang eene hoeveelheid van 600,000 stuks metselsteenen, 4,500 tonnen kalk, 5,000 tonnen zand, 27,000 stuks dakpannen, benevens 260 kubieke ellen puin of misbakken steen, noodig hebbende, — zoo wordt een ieder die genegen is, te dingen naar de levering der gezegde materialen te dier plaatse, uitgenoodigd, om zich tusschen 25 en 30 van de loopende maand aan het bureau van den Ingenieur 1ste klasse enz. te Rijswijk te vervoegen, wordende verzocht om de noodige monsters der te leveren materialen mede te brengen.

De resident van Pekalongan maakt bij deze bekend, dat op Donderdag den 29sten September 1859, des voormiddags te 9 uren, ten zijnen kantore, onder nadere goedkeuring van het gouvernement van Nederlandsch-Indië, met inachtneming van het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), zullen worden uitbesteed verschillende aannemingen en leverancien gedurende het jaar 1860 in deze residentie.

Op Dingsdag den 11den October aanstaande, des voormiddags te 9 uren, zal in den dalem van den regent te Pasoeroean, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, openbare uitbesteding worden gehouden, overeenkomstig staatsblad 1829 no. 67, voor de levering gedurende 1860 van verschillende benoodigdheden.

De resident van Probolingo maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den elfden October 1859, des voormiddags te 10 uren, in den dalem van den regent alhier, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, met inachtneming der bestaande voorschriften, en overeenkomstig het reglement op het houding van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), zullen worden uitbesteed verschillende leveringen.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 22 September, voor een huis op Pokodjan, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Vrijdag, den 23 September, voor het commissiehuis van J. Speet.

en

Op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Zaturdag, den 24 September aanstaande, aan de beurs.

Op Maandag, den 26 September, voor de toko van mejufvrouw M. Janet, voor rekening der Bataviasche Weeskamer, als administrerende haren faillieten boedel, door Cassalette & Co.

en

Voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Dingsdag, den 27 September, voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Op den 11den October e. k., het onverdeelde, met hypotheek bezwaarde ²/₄ aandeel in het Ned. Ind. schip Fathul Mobarak, door van Slooten, Morgan & Co., te Batavia.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Agenten der Soerabaijasche Wees- en Boedelkamer te Bondowosso, van wijlen den arabier Sech Salim bin Moebarak Wasana.

Door de Weeskamer te Amboina, van wijlen den arabier Sech Achmat Salim bin Bahasoan.

Door P. L. J. Bogaert en B. J. C. van Eersel, van wijlen den 1sten luitenant der infanterie A. J. van Mansvelt.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 14 tot en met den 21 September, 1859.

HOTEL DER NEDERLANDEN. van Daalen Wetters, van de Reede. — N. Jayne, van Idem. — P. R. Bok, van Idem. — J. Reijnst Bok, van Idem. — J. Niedfeld, van Idem. — Ditlof Tjassens, van Idem. — B. Sikkens van Cheribon. — Mevrouw de Wed. L. C. Polderman, van Poerwocarta. — Adam S. Smally, van Australie. — Charles H. Odèle, van Idem. — Mevrouw Odéle, van Idem. — C. F. W. Weber, van Riouw. — Siedenburg, van Soerabaija. — Seymour Blane, van Buitenzorg. — R. Baring, van Idem.

MARINE HOTEL. J. W. Voortsman, van 's Gravenhage. — H. Olie, van Amsterdam. — F. H. de Tamar Testas, van Utrecht. — J. Enschedé, van Haarlem. — J. J. Enschedé, van Idem. — P. Arenspoot, van de Reede. G. W. Ritsema, van Haarlem. — C. L. Vlaanderen, van Utrecht. — R. A. Hauck, van de Reede. — J. J. Pranze, van Amsterdam. — Ouwehand, van de Reede. — Scherphier, van Onrust.

HOTEL DES INDES. C. F. Zeeman, van Rotterdam. — R. Aruber, van Idem. — L. A. Roos, van Macassar. — Rijk, van Idem. — Keuchenius, van Idem. — van Stockum, van Idem. — W. W. Potter, van Singapore. — [illegible], van Idem. — F. Péraux, van Samarang. — Henderschee, van Soerabaija. — Bunnik, van de Reede. — O. T. W. J. Huguenin, Samarang. — J. H. Toorop, van Pecalongan.

HOTEL WILLEM II. Frappier, van Palembang. — van Pereira, van Utrecht. — Goudswaard en echtgenoot, van Onrust. — Grobben en echtgenoot, van Tjilatjap.

JAVA HOTEL. J. F. Möller, van China. — E. Bluhme, van Idem. — H. B. R. Jaski, van Japan. — J. L. de Haan, van Rotterdam. — W. J. de Bourgheller Zetteler, van Pasoeroean. — J. Bouten, van Rotterdam. W. Vogel en echtgenoot, van Timor. — W. J. Sablairolle, van Rotterdam. — A. Hardes, van de Reede.

Vertrekkende Personen.

Mr. H. J. van Lawick van Pabst. — J. P. Huijser. — Jhr. J. K. F. H. von Schmidt auf Altenstadt.

Advertentiën.

Getrouwd.

J. SCHäFER.
en
M. J. LE ROUX.

SINKAWANG, 5 September 1859.
Eenige kennisgave. (2961)

Getrouwd:

G. A. MAGNIN
met
L. J. C. S. MOLENBROEK.

BODJONEGORO, 12 *September* 1859.
Algemeene kennisgave. (2999)

NOG EEN SOLDAAT.

Daar zaten zij bij het middagmaal: de vader, de moeder, de kinderen, — allen stil, bedroefd en treurig. Bijna onaangeroerd was de schotel met voedzame, weltoebereide spijze weder naar de keuken gebragt, haast even vol als hij op de tafel werd gedragen. Als niet Hannes de knecht, die thans op den stoel met hooge leuning eene behagelijke rust nam, naar gewoonte begeerig had toegetast, zou de pot voor heden voor niet zijn klaar gemaakt.

Lize bood haren vader, zoo als zij alle dagen na het eten gewoon was, het korte bruin gebrande pijpje, met echt europeschen tabak gevuld, en te gelijk een brandenden zwavelstok. Vader Grondman blies een paar dikke wolken in de kamer, maar het duurde niet lang, of hij vergat het rooken, liet de pijp uit de hand glijden en zag strak op het hoopje asch, dat voor hem, uit het korte eindje, op het wit geschuurde tafelblad was gevallen.

Zijne vrouw zat naast hem, de handen in den schoot gevouwen en met gebukt hoofd, opdat niemand de tranen zoude zien, die uit hare oogen rijkelijk op het voorschoot nedervielen. Lize en Anna, de beide dochters, zagen mede bedrukt het treurige tooneel aan, en niemand sprak een woord.

Eindelijk, na een stilzwijgendheid van eenige minuten, gedurende welke men elke vlieg kon hooren brommen, rigtte vader Grondman zich op, wreef met de hand over het voorhoofd, zette zijn pet regt, zuchtte diep uit de borst, nam zijn pijpje, deed een paar halen zonder rook, want de tabak brandde niet meer, en sprak meer hard, dan zacht en liefderijk, tot zijne vrouw:

»Huil niet, Katrijn! Wat baat het? Met tranen roept men een mensch niet meer in het leven terug! Integendeel, zoolang het lijkkleed nat geweend wordt, heeft de doode geene rust in het graf. Gun toch onzen Maarten zijn zachten slaap!

— Ja, ja, ik gun hem alles goeds, zeide de vrouw met onderdrukt snikken. Als hij maar hier lag op ons kerkhof, dat wij nu en dan zijn graf konden bezoeken. Maar zoo — in vreemde aarde, en geen mensch weet waar, met anderen op een hoop, onze eenige zoon, — ach, God! dat is hard!

— Niet harder dan het met duizend anderen het geval is, die met God voor het vaderland de wapenen hebben opgevat. Laat hen rusten, moeder! en wees getroost. Zij stierven een schoonen dood, den dood der eere!

— Ja, ja, hij heeft uitgeleden en verheugt zich in de eeuwige zaligheid, onze Maarten; want hij was altijd braaf, gehoorzaam en vreesde God, zoodat hij wel genade zal hebben gevonden. Maar dat ik heden bijzonder aan hem denk, vader, moet gij mij niet ten kwade duiden. Gij weet het is zijn geboortedag, en juist voor een jaar kwamen de laatsten van zijn bataillon in ons dorp terug, doch Maarten was niet bij hen; en altijd hadden wij nog gehoopt, en toen, ach, toen....

— Ja, toen kwam Dirk van onzen buurman en doofde de laatste hoop uit, vervolgde vader Grondman diep zuchtend, toen de stem zijner vrouw door met moeite weêrhoudene tranen haperde. Aan zijne zijde was Maarten gevallen in den slag bij Ligny, met een verpletterd been en een kogel in de borst, en aan hem had hij de laatste groeten medegegeven voor zijne ouders, zusters en allen, die in hem belang stelden. Toen wisten wij het! De Heer geve hem de rust, onzen Maarten! Hij was een goed zoon.”

Op nieuw werd het stil in het vertrek, geheel stil; slechts de vliegen zetten haar vrolijk spel voort; de moeder en de zusters snikten nu en dan hoorbaar; Grondman staarde in gedachten voor zich; zelfs Hannes, den knecht, stond het huilen nader dan het lagchen. Maar eensklaps drongen door het geopende venster haastige voetstappen van een man in hunne ooren; zij naderden meer en meer, tot zij digt voor het huis plotseling ophielden: daarop klonk het alsof een met ijzer beslagen geweerkolf hard op de steenen straat werd nedergezet, — eene schaduw verduisterde het

Bevallen van eenen ZOON, W. J. J. C. Immink geb. *Rijnbende.*
AMSTERDAM, 31 Julij 1859. (3000)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, de geliefde echtgenoote van H. F. C. W. VON ENDE.
1ste Luit. Infant.
AMBOINA, 4 Augustus 1859.
Eenige kennisgave. (3006)

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, *Johanna, Carolina, Sulheim* geliefde echtgenoot van
ALEX. LA. EDWARDS.
Kommies.
PONTIANAK, 16 *Augustus* 1859. (2959)

Bevallen van eenen ZOON, *Marij, Eleanore, Pesch,* geboren *Angus.*
BATAVIA, 10 *September* 1859. (2974)

Zeer voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *C. S. de Ficquelmont, Offerman.*
AMBARAWA, 11 *September* 1859. (2998)

Bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *H. C. Schuurman,* echtgenoote van
MR. TH. SCHUURMAN JOHZN.
BATAVIA, 14 *September* 1859.
(2947)

Bevallen van eenen ZOON, vrouwe *C. M. J. Netscher,* geb. *Netscher.*
PEKALONGAN, 14 *September* 1859. (2992)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. P. Nonnekes,* echtgenoot van J. ELSENAAR.
BATAVIA, 20 *September* 1859. (2993)

VENDUTIE

Donderdag 22 September 1859,
voor een huis op Pekodjan
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
van diverse Meubelen, Paarden, Rijtuigen, Karbouwen, Koebeesten, Praauwen, Goud- en zilverwerken, Brillanten- en diamanten, voorts nog:
1 perceel gelegen op Karet verponding No. 5830.
1 dito dito dito dito » 5792.
1 dito dito in Buiten-Nieuwpoortstraat » 291.
1 Opstal staande op Meester-Cornelis van steen met pannen gedekt,
en 1 dito staande op Soeka-Boemie voor afbraak.
(2964)

OP DE VENDUTIE

van den 23sten September bij *J. Speet,*
zal mede worden verkocht:
1 Kist inhoudende fraaije Etagère voorwerpen
(2989)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 23sten dezer, bij
J. SPEET,
zal worden verkocht een partij pas aangebragte
BOTER
in vaten van 40 Amsterdamsche ponden.
Deze **Boter** is zeer geschikt voor huiselijk gebruik en bijzonder voor Logementen of groote huisgezinnen, daar ieder vat zoo veel inhoud als **vier gewone vaatjes,** dezelve worden bij enkele vaten verkocht, en daags vóór de VENDUTIE kan men de vaten zien en de kwaliteit onderzoeken. (2970).

VENDUTIE

Vrijdag den 23sten September
voor het Commissiehuis van
J. SPEET.
Amerikaansch verlakt Doek en verlakte Drill, Tuigen Kapleder, Maroquin in verschillende couleuren, groote verglaasde Chineesche Martevanen met deksels, Chineesche Bloempotten met voetstukken;

Een Partij Hammen in Blik, Boter, 10 kisten Pétits Pois, Kaas, Engelsche Wagentuigen voor twee en vier Paarden met Pleet, Koper en Zwart verlakt beslag; echt Gouddraad, gouden Pailletten en Cantilje;
en verder:
Eenige Preciosa's welke de laatste veiling door tijdsgebrek onverkocht zijn gebleven.

OP DEZE VENDUTIE

zal weder
176 real fijn SYDNEY'S GOUD worden geveild
van dezelfde kwaliteit als dat op de vorige **Vendutie** is verkocht; alsmede het vroeger geannonceerde

GAMMELANG-SPEL

en

TWEE HANDWAGENS
waarvan een met Zitplaats van achter. (2969)

VRIJDAG,

zal bij J. SPEET
zonder reserve worden verkocht:
Een buitengewoon groote en prachtige Palissanderhouten
MUZIEKDOOS,
spelende 12 aria's
EN
ACHT STUKS VERGULDE
HOROLOGIEN.
(3027)

Op de Vendutie

van Vrijdag voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
zal mede worden verkocht:
de volgende in Holland geslepen

BRILLANTEN,

pas met de jongst aangekomen MAIL aangebragt, als:

A.	Een koop van 128 Brillanten,	w eg.	$57^{15}/_{16}$	kt.
B.	Een » 93	»	$61^{1}/_{2}$	»
C.	Eene enkele Brillant,	»	$5^{5}/_{8}$	»
D.	Een koop van 125 Brillanten,	»	25	»
C.	Twee Brillanten,	»	$5^{3}/_{4}$	»
E.	Een koop van 173 Brillanten,	»	$28^{11}/_{16}$	»
D.	Een Ring met prachtige Brillant,	weg. ca.	8	kt.

Het publiek wordt in herinnering gebragt, dat koopers der losse **Brillanten,** slechts 1 pCt. Vendusalaris behoeven te betalen. (3026)

HOUT-VENDUTIE.

Op Vrijdag den 23 September 1859,
op het Heemradenplein,
door
JOHN PRYCE & CO., (2982)
à 2 pCt. Vendusalaris,
van groote en kleine

Djattiehouten Balken.

VENDUTIE

op Maandag, den 26 September 1859,
voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
van
Lijnwaden, puike Boter, Japansche Sakky,
WAGEN EN BENDIJ LEIDSELS,
Deursloten, IJzeren Geldkisten, Extra fraaije
Tafel Kleeden
en wegens sluiting eener factuur:
12 kisten à 3 dozijn eerste soort
PORTWIJN,
20 kisten Extra fijne COGNAC.
Djatie Houten Balken
en
ten Elf ure.
4 AANDEELEN IN DE JAVASCHE BANK.
(3018)

VENDUTIE

op Maandag den 26sten September 1859,
voor de Toko van wijlen Mejufvrouw M. JANET, voor rekening der Bataviasche Weeskamer, als administrerende haren faillieten boedel, door
CASSALETTE & CO.,
van
DIVERSE MODE ARTIKELEN,
als:
Robes, Écharpes, Dameshoeden, Coiffures, Geborduurde Kragen, Mouwen en **Chémisettes, Stroken** etc: **Borduurwol, Estramine, Patronen, Chenille, Lint, Knoopen, Handschoenen, Schoenen,** enz., enz.
Goudwerken, als: Parures, Bracelletten, Ringen, Horologie-kettingen etc.
Diverse Zilverwerken.
Kinderspeelgoed, Poppen, enz.
Porceleine Etagère Voorwerpen, Presentkopjes, Cristallen Presentglazen en **Dejeunés, Limonadestellen, Parfumeriën** als: **Zeep, Haarolie, Tandenpoeder, Poudre de riz, Pomada,** etc. **Tandenborstels, Nagelvijlen** en **Scharen,** en eene menigte andere goederen meer, te omslagtig om te vermelden, alles op Zondag te voren voor een ieder te bezigtigen.
(3024)

Vendutie

op Dingsdag den 27 September 1859,
voor het commissiehuis van
JOHN PRYCE & CO.,
à 4 pCt. vendusalaris,
van eene groote partij
LIJNWADEN,
100 KISTEN GLAZEN DAKPANNEN,
CHINESCHE Pajongs, 30 zakken Kasoemba, 2 Kabeltrossen, enz, enz. (3019)

Op den 27 September 1859,

zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen:
32 BALEN RUWE SHIRTINGS,
door ZEEWATER beschadigd, gelost uit het Engelsch schip **„Spirit of the Age".**
(2984) JOHN PRYCE & Co.

venster; de schako van een soldaat met roode panache werd eerst zigtbaar, toen een moedig, door de zon verbruind gezigt met vollen baard; een roode kraag volgde, daarna eene forsche, breede borst met kruis en ridderorde, tot eindelijk een arm zich wuivend naar binnen stak en eene krachtige stem luid, maar van innige vreugde, gelukzaligheid en diepe ontroering bevende, uitriep: »Zijt allen gegroet! God dank! ik zie u gezond en wel terug!"

Verbaasd, bijna eenigzins verstoord over de vermeende ongepaste stoornis van een vreemd soldaat, die op de bank voor het huis moest zijn gesprongen, staarde vader Grondman den vrijen gast aan en verwonderd zag Anna naar hem; maar de moeder, — aanvankelijk verbleekte zij, zoo bleek als het heldere tafellaken, doch terstond daarop straalde een helder rood op haar gelaat, als ware eene zon van vreugde in haar hart opgegaan. — de moeder sprong op, strekte de armen naar den vreemden krijgsman en riep luid uit: »Heer in den Hemel! Maarten! Hij is het!

— Ja, hij is het! Maarten!" schreeuwde ook Lize en sprong even als hare moeder naar het venster. Doch eer zij het kon bereiken, klom de vlugge, sterke krijgsman reeds het vertrek in en, een oogenblik daarna, lag hij in de armen zijner moeder, en allen omringden hem, allen weenden en snikten; maar nu waren het tranen van vreugde, van wellust, die vergoten werden, en zelfs Hannes moest met de ruwe hand zijn oogen afdroogen.

»Neen, dat is niet om uit te houden! zeide deze in zich-zelven; dat gaat iemand aan het hart!" en hij ging in den stal, legde zich in het hooi en trachtte van de voor hem ongewone gemoedsbeweging tot bedaren te komen. Eerst 's avonds tegen etenstijd, kwam hij weder in de kamer en juist te regter ure, niet alleen om te eten maar ook ook om te hooren; want Maarten was juist begonnen aan zijne ouders en zusters te vertellen, hoe het hem in den slag bij Ligny was gegaan, en waarom zijne tehuiskomst een jaar had geduurd. Dat was Hannes aangenaam, want hij hoorde gaarne vertellen en, terwijl Maarten sprak, liet hij zich den brij goed smaken en spitste wakker de ooren. De teruggekeerde zoon verhaalde als volgt.

(*Wordt vervolgd*).

OP DE VENDUTIE

..n den 27 September 1859, zullen de ondergeteekenden zonder reserve verkoopen.

. 29 BRONZEN VUURMONDEN &
20 IJZEREN IDEM

..1) JOHN. PRYCE EN Co.

OP DE VENDUTIE

..n den 27 September 1859, zullen worden verkocht:

..Balen à 50 picols ruwe Shirting

.. 38½ yard, in beschadigden staat gelost uit het ..gelsch Schip **„Spirit of the Age,"**

verder:

OR 1/24 24 kisten inhoudende:

1200 Bladen Rood Bladkoper,

..schadigd aangebragt per **„Heilige Willebrordus ..President Kam.**

..0) JOHN PRYCE. EN Co.

VENDUTIE

op Dingsdag, den 27 September,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den Heer

G. H. H. van Zadelhoff,

..st de ***Weeskamer*** door

CASSALETTE & CO.,

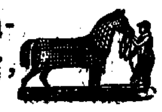

..n Wagens, 2 span Paarden, 2 Ben..paarden, 1 Wagen en 1 Bendietuig, ..n kinderwagentje met paard, en

..' netten goed onderhouden ***inboedel***, voor het ..otste gedeelte bestaande uit Mahoniehouten Meubels, .. étagères met voorwerpen, ronde Tafels met mar..ren bladen, Knaapjes, Waschtafels, Kasten, enz. ..egels, Schilderijen, Hang-, Muur- en Tafellampen, ..ukengereedschappen, Japansche Martevanen.

benevens:

Eene fraaije Collectie van

200 BLOEMEN IN POTTEN.

(3023)

..p een nader te **bepalen dag** in de maand Februarij 1860,

.. publiek, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, worden verkocht, de

SUIKERFABRIEK [illegible] SINDANGLAUT,

..legen in de residentie Cheribon, met inventaris en ..ntract van **500** bouws.

..Nadere informatiën aldaar bij

(2994) Jhr. J. QUARLES VAN UFFORD.
H. T. L. VAN HECKING COLENBRANDER.

MANDARIJN GEMBER,

prima kwaliteit,

..immer zoo hier aangevoerd, hetwelk wij gua..

..2) S. B. VAN KLEEFF EN Co.

Toko Rijswijk.

Per *Euterpe*

GRASBOTER,

ontvangen.

(2962) J. C. SAIJERS.

Direct Ontvangen en Verkrijgbaar:

..alk-Bier op kraniken,

..TER, HAMMEN, KAZEN, GEROOKTE OSSENHAAS EN VLEESCH IN BLIKKEN,

..ROENTEN IN STOPFLESSCHEN,

..soorten van Vleesch en Groenten in blikken,

DIVERSE SOEPEN,

..RELLEN OP BRANDEWIJN EN IN ZUUR,

FRAMBOZEN EN KRUIDEN-AZIJN,

PUIKE RHIJNWIJN

en

CHAMPAGNE

..ie Veuvé Cliquot, enz. enz.,

bij

(3016) GEBRS. VEIT.

Societeit de Harmonie.

STAFMUZIJK,

op Woensdag, den 21sten September, a. s. des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,

(2963) E. JEEKEL.

MAÇONNIEKE SOCIETEIT.

VERGADERING,

Donderdag, 22 September 1859.

I. J. J. SNELLEBRAND,
Secretaris.

(3025)

HOUTAANKAP EN STOOMZAGERIJ

op

BORNEO'S WESTKUST.

Verschillende soorten van deugdzame Houtwerken, waaronder het zoo uitnemende

IJzerhout en Marbouw,

worden zoo ruw als bewerkt op het Etablissement van den Ondergeteekende afgeleverd, terwijl mede **IJzerhouten Sirappen** en **Planken** van de bij het Etablissement behoorende **STOOMZAGERIJ** verkrijgbaar zijn.

(5007) W. C. F. DE KOCK.

PONTIANAK, 1859

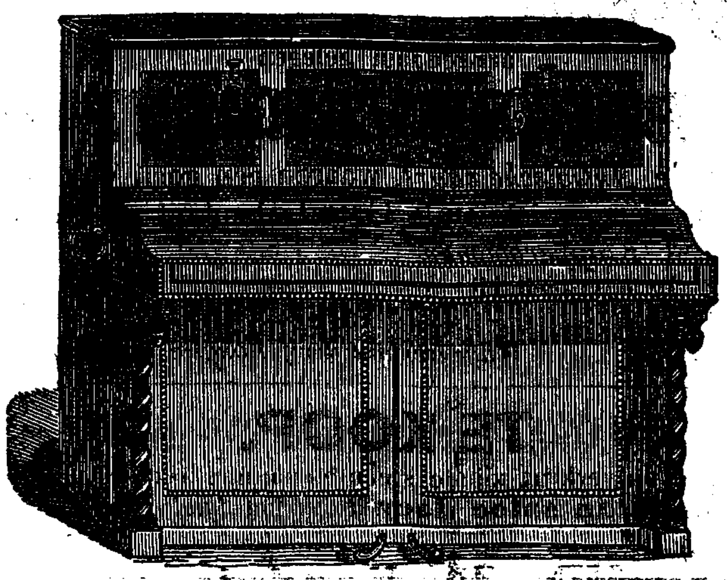

F. BERDEN & Cie
FAB. DE PIANOS
A BRUXELLES

Depôt pour tout Java.

CASSALETTE & Cie.

Per *Henriette Elisabeth Susanna* ontvingen de ondergeteekenden

5 PIANO'S,

vervaardigd in de fabriek der Heeren **F. Berden & Co.**

(2981) CASSALETTE EN Co.

W. J. OLLAND,

Horologie- en Instrument-maker,

heeft op nieuw ontvangen:

EEN GROOT ASSORTIMENT

Gouden en Zilveren

HOROLOGIEN,

waaronder welke acht dagen gaan,

Marmer-, Vergulde en Bronzen Pendules.

Amerikaansche en Fransche Scheepsmedaillons

en Vriesche Kastklokken,

VERSCHILLENDE GOUDWERKEN,

waaronder:

HEEREN VINGERRINGEN,

tot zeer billijke prijzen,

BENEVENS:

INSTRUMENTEN,

als:

Aneroid Barrometers, Sectanten en Octanten, Suiker- en Vochtwegers, Koperen Balansen op mahonie houten kolom met kettingen en groote Koperen Schalen, Greinbalansen, *medisch gewigt* en Irrigateurs Systême du Docteur Equisier, *alles solide bewerkt en tegen zeer billijke prijzen te verkrijgen.* (2951)

GRAS BOTER

van het gerenommeerde merk van der Leeuw

bij

(2941) ABEELEN, DENNISON & Co.

S. B. van Kleeff & Co.

Passer Pisang en Rijswijk.

NIEUWE

GRASBOTER,

Van der Leeuw. (2948)

Nette Toerwagens

voor twee en vier personen, met goede paarden, tegen betaling van *f* 5 en *f* 7

bij

(2968) HALKEMA.

Wederom Ontvangen:

3 Jagtgeweren à bascule,

tot verminderde prijzen.

(2986) JOHN PRYCE & Co.

Ontvangen:

Engelsche en Luiksche

JAGTGEWEREN,

Taun's Patent

Brandwaarborgkasten,

Wagentuigen voor Sidneypaarden, Zadels, Chubb's Hobb's enz., Patent Sloten, Lettersloten, Engelsche Scheermessen, Pennemessen, Scharen, Verf- en Teekendoozen, enz. enz.

(2985) JOHN PRYCE & Co.

ANCIENNE MAISON SEUFFERT.

Combet *Sucesseur,*

vient de recevoir de Paris, par le Navire Henriette Elisabeth Suzanne,

UN GRAND ASSORTIMENT

DE CHAUSSURES,

pour Hommes, Dames et Enfants,

Bottines élastiques, Turquoises, Cracoviennes, Souliers Satin blanc et noir, Chevreau Doré, Noeuds pour Chaussures de Ville et de Bal. (2958)

PAS ONTPAKT:

Een groot factuur

SPIEGELS,

van alle dimensiën.

(2980) CASSALETTE EN Co.

Ontvangen:

DELICIEUSE

WIJN OP FUST,

HAANTJES BIER, RENDORP,

(2979) CASSALETTE EN Co.

Bij **Zakara & Audineau,**

Verkrijgbaar:

VERSCHILLENDE KLEINE

VLOER TAPIJTEN,

Ieder stuk meer of minder 40 yards.

(3003)

Groote witte Timoresche

UIJEN,

à Contant bij

(3001) J. F. TENTEE.

Op nieuw ontvangen:

Rob Boiveau Laffecteur,

bij

(3004) WM. SPECHT GRIJP.

Ontvangen:

FRAAIJE BRANDWAARBORGKASTEN

en do- kisten van verschillende grootte.
Superieure Scheermessen, Zakmessen en Scharen.
FRAAIJE BORDUUR ÉTUIS.
TOILET- en SCHRIJF-NECESSAIRES.
patent Hang- en Trommelsloten en Lettersloten.
ANEROIDE BAROMETERS.
Een factuur fraaije Horologies, waaronder Horologies welke zonder Sleutel worden opgewonden, Engelsche Zilveren Horologies (Patent-Lever).
Bij
(3022) JOHN PRYCE EN Co.

Ontvangen bij **A. Pons**, *Sluisburg.*

BRUINE, ZWARTE EN ITALIAANSCHE

Stroohoeden (Jardinières),

voor Dames en Kinderen,
Wit Thibet, Wit, rose en blaauw Pluche,
mooije Linten, Dames en Kinderen Netjes,
JACONETTEN à 60 cents per el,
kleine dessins,
Afgepaste Venstergordijnen,
BARÈGE ANGLAIS, enz.
BATAVIA, 20 *September* 1859. (2995)

Mr. CARTER,

op Batavia teruggekeerd, is dagelijks te spreken van des morgens 7 tot 11 ure, bezoekt des verlangende de patienten van 11 tot 1 ure des namiddags.
Koningsplein in het huis vroeger bewoond door den heer *Jacometti.* (3011)

Ontpakt:
groote en kleine geslagen

IJZEREN LEDIKANTEN,

en een groote factuur
ENGELSCHE HANG-, MUUR- EN TAFELLAMPEN.
KROONLAMPEN met 2 tot 6 armen, KANTOORLAMPEN, waarlooze BALLONS, ONDERSCHOTELS en GLAZEN.
(2028) CASSALETTE & CO.

Met autorisatie der Hoofd-Commissie van Onderwijs,
zullen de Ondergeteekenden, Gouvernements onderwijzers, met 1 October aanstaande, in het locaal der Gouvernements 3de school, eene **MIDDAGSCHOOL** openen, alwaar, behalve in de vakken van het lager onderwijs, ook onderrigt zal worden gegeven in de ***Fransche*** en ***Engelsche taal; Algebra*** en ***Meetkunde.***
D. C. DE BRUIN.
(2948) J. A. P. DE VISSER.
GOENONGSAHARIE, 14 September 1859.

WELGEMEENDE HUWELIJKSAANVRAAG.

EEN JONG MENSCH,
32 jaar oud, van beschaafde manieren en goed uiterlijk, wenscht door dezen weg in kennis te geraken met een meisje of weduwe, tusschen de 20 en 25 jaar oud, van een goed humeur, lief uiterlijk en over een kapitaaltje kunnende beschikken, om na kennismaking een huwelijk aan te gaan.
Als men van eer verzekert hij haar de stipste geheimhouding.
Inclinerende gelieve zich te adresseren met franco brieven onder de initialen A. M. O. R. aan het bureau van den Java-Bode. (3010)

LET WEL.

Aan gezagvoerders van Schepen van **TJILATJAP naar BATAVIA bestemd,** wordt ***f* 100.—** vracht aangeboden, tot den overvoer eener **Scheepsboot** met toebehooren.
Adres
(3012) KRUIJMEL *te Batavia.*

---

f 50,000.- à *f* 70,000.-
WORDT GEVRAAGD:
Onder verband van Schip- en Vrachtloon voor het Hollandsche Barkschip

SAMUEL HENDRIKUS,

Gezagvoerder A. G. BOUTEN,
zijnde deze boden verzadt door de N. H. Maatschappij. Aanbieding ter kantore Woensdag den 30e September e. k., des voormiddags ten 12 ure, ten kantore van den waarnemend Notaris Mr. T. N. KLINKHAMER te Soerabaija. (2975)

Een Nederlander van middelbare jaren, ***eene Technische opvoeding*** genoten hebbende, en verscheidene jaren in deze gewesten in veelzijdige betrekkingen werkzaam geweest, biedt zich aan als ***Administrateur*** bij eene landelijke onderneming, zijnde tevens bouwkundige en Landmeter.
Nadere informatiën bij de HH. LANGE EN Co. te Batavia, brieven ***franco***, onder Letter ***A. Z.*** (3002)

TE KOOP **2 Europesche**

RIJTUIGEN,

als een

ALBERT,

en een

COUPÉ

genaamd **TOM-POUCE.**
bij
(3009) VAN OMMEREN, RUEB EN Co.

TE KOOP

Een nieuwe 10 Koijangs Praauw.
50 STUKS KOEBEESTEN.
Eenige **Lijkwagens** met toebehooren
bij
(3005) T. B. IHNEN.

TE KOOP op zeer voordeelige voorwaarden:
een
aangenaam gelegen

BUITENVERBLYF

aan de *Antjolsche vaart*, waarop een goed Woonhuis, een groot stuk Grond beplant met een aantal *Klapperboomen.*
Te bevragen bij
J. L. VAN LEEUWEN, qq.
(2957) *Wagenverhuurderij Kongsie Waijang.*

TE KOOP.

Eene inwerking zijnde steen-en pannen bakkerij, nabij **Djambatan satoe doewit** op het *land Piseng.*
(2943)

TE HUUR met 1e November te aanvaarden, een fraai en ruim nieuw opgebouw **Pakhuis** voor **Toko** en **Kantoor** geschikt, gelegen in de Binnen-Nieuwpoortstraat tegen over de Boedelkamer.
Te bevragen bij
(2967) GASPER & Co.

De Heer **W. J. JACOBSON**, heeft de **generale procuratie** onzer firma te *Padang.*
PAINE, STRICKER & Co.
BATAVIA, 1 *Augustus* 1859. (2997)

De Ondergeteekende brengt bij deze ter kennis aan belanghebbeden; dat de plaat voorstellende
Een rongging dans in de binnenlanden van Java,
uitgegeven ten voordeele van de ***Slagtoffers*** der over de provinciën ***Noord-Braband*** en ***Gelderland*** gewoed hebbende storm en onweders, dezer dagen per het Ned. Schip ***Euterpe*** alhier is aangebragt.
Eenige exemplaren dier plaat per. gevolg van nonbetaling overgebleven zijnde, worden deze bij den ondergeteekende verkrijgbaar gesteld tegen ***f* 5** — per exemplaar.
A. VAN PERS.
BATAVIA, den 10den September 1859. (2945)

NEDERLANDSCH INDISCHE MAATSCHAPPIJ VAN

NIJVERHEID.

De Direktie van genoemde maatschappij in ervaring gekomen zijnde, dat verscheidene leden de reeds verschenen afleveringen van het TIJDSCHRIFT VAN NIJVERHEID IN NEDERLANDSCH INDIE niet ontvangen hebben, geeft bij deze kennis, dat die ontbrekende nommers op aanvrage zullen verstrekt worden.
Tot heden zijn van genoemd tijdschrift verschenen
Deel I, II III en IV. ieder van 6 afleveringen.
〃 V. waarvan 5 afleveringen zijn verschenen.
〃 I en II Statistiek van den handel en Scheepvaart op Java en Madura.
De Direktie:
G. H. UHLENBECK, *President.*
(3029) G. J. DE BRUIJN KOPS, *Sekretaris.*

MAATSCHAPPIJ

TOT
BEVORDERING VAN MIJN-ONTGINNINGEN
in Nederlandsch-Indië.
Heeren aandeelhouders, worden hierdoor uitgenodigd tot het bijwonen eener
ALGEMEENE VERGADERING
op Vrijdag, den 30sten dezer,
des morgens ten 10½ uur.
ten kantore der Heeren *Maclaine, Watson &* Co.
De directie der Maatschappij voornoemd
A. FRASER.
(2965) F. H. TIEDEMAN. *Directeur.*
BATAVIA, 16 *September* 1859.

Genezing te Calcutta; van de Jicht door middel van de
HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.
Copij van een brief, den 14 Maart 1859, ontvangen van Babo v. Bussumbee Law, hoofdkommies bij de policie te Calcutta.
Aan Professor Holloway, 244 strand London.
Sir! Sedert verscheidene jaren geregeld lijdende aan jicht of rhumatische pijnen, en alles beproefd hebbende zonder eenige beterschap te bespeuren, ben ik ten laatste tot het gebruik van uwe zalf en pillen gekomen. Ik ben thans zoo gelukkig u met een dankbaar hart te kunnen melden dat ik al spoedig eene groote verligting ondervond, en met het gebruik der medicijnen voortgaan den laatste winter vrij wel was en nog steeds in het bezit eener goede gezondheid ben. Mijnen opregten dank bied ik u daarvoor bij deze aan; ik gevoel niet erkentelijk genoeg te kunnen zijn voor het voorregt dat ik geniet ten gevolge van het gebruik uwer niet genoeg te waarderen zalf en pillen en zal alles doen om u bij mijne vrienden aan te bevelen.
Ik heb de eer te zijn
Uw. Dw. Dienaar.
BUSSUMBEE LAW.
De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—
Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Salatiga » E. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galisran.
» Cheribon » M. Blok.
» Samarang » Hoby de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en de hoofdagenten Soesman & Co. (29..)

Wederom ontvangen:
Fraaije Seraphine Harmonica à *f* 100
Huis en Reis Apotheek à *f* 10, *f* 15 en *f* 25
Bouwdoozen voor kinderen
Alphabets om woorden te vormen, voor kinderen
(3017) H. M. VAN DORP.

Vertrekkende Personen.
Mr. H. W. J. van Lawick van Pabst, vertrekt naar Nederland, gemagtigden *Reynst & Vinju.*

STOOMSCHIP SAMARANG PACKET

vertrekt den 23sten dezer
via CHERIBON naar SAMARANG.
Nadere informatiën bij
de Agenten,
(3015) LEVERT EN Co.

Het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN

Kapt. E. LEWIS,
zal Zondag 25 dezer van hier naar

Samarang en Soerabaija

vertrekken.
De Directie,
(2966) MACLAINE, WATSON & Co.

HET STOOMSCHIP AMBON,
kapt. VOGEL,
vertrekt den 24sten September naar
Muntok, Riouw en Singapore.
Nadere inlichtingen bij
(3013) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip BANDA,
kapt. MELIE,
zal den **25** September naar **SAMARANG en SOERABAIJA** vertrekken.
Informatiën bij
(3014) W. CORES DE VRIES.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 21 September 1859, No. 76.

[S]TOOMBOOT OENARANG.

[D]e vertrekdagen dezer boot zijn voor de [m]aand **SEPTEMBER** geregeld, als volgt:

[V]an SAMARANG naar SOERABAIJA, den 23n.
SOERABAIJA „ SAMARANG, „ 28 „
SAMARANG „ BATAVIA, „ 30 „
[tel]kens des morgens ten 8 ure.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te [ad]resseren bij

de Agenten,
(2955) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

[H]et snelzeilend, voor den overvoer van Passagiers bijzonder goed ingerigte
Campagne Schip

LANDBOUW,
kapitein P. A. KLEYNENBERG,

[z]al omstreeks half September van **Samarang** over [Bat]avia naar **Amsterdam** vertrekken, hetzelve [v]ert eenen bekwamen **Scheepsdoctor**, en is in [ee]n opzigte als eene gunstige gelegenheid aantebevelen.
Voor nadere informatiën vervoege men zich te *Sa[ma]rang* bij de Heeren **Dorrepaal en Co.**, en hier bij

de Agenten
(2944) J. CEZARD EN Co.

[N]AAR SAMARANG
wordt vracht aangeboden met het
Ned. Barkschip
SARA ALIDA MARIA,
kapitein S. STAPERT,
[o]m in de volgende week te zeilen.
(2977) B. KOPERSMIT EN Co.

Voor Vracht en Passage naar
NEDERLAND,
wordt aangeboden het welbekende
Clipperschip

KOSMOPOLIET,
Kapt. J. Bouten,

Nadere informatiën te bekomen bij den **Gezagvoer[d]er** in het *Java-Hôtel* en **alhier**, te **Samarang** [e]n te *Soerabaija* bij

de Agenten,
(3008) B. KOPERSMIT EN Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND
wordt aangeboden met het bijzonder snelzeilend
Ned. Fregatschip

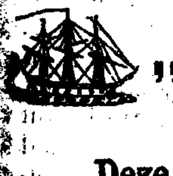

„HENRIETTE MARIA,"
kapitein N. D. DE BOER.
Deze bodem is uitmuntend voor
PASSAGIERS

[in]gerigt, hebbende dezelve tevens eenen geëxamineerden **[S]cheepsdoctor** aan boord. Vooral voor den over[v]oer van eene Familie is deze gelegenheid ten zeerste [aan]tebevelen.
Het **Vertrek naar Nederland** zal tegen het [ein]de van October direct van hier plaats hebben.
Nadere informatiën zijn te bekomen *alhier*, te *Sama[ran]g* en te *Sourabaija* bij

de Agenten
(2946) B. KOPERSMIT & Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND
wordt aangeboden met het snelzeilende, voor
PASSAGIERS
bijzonder goed ingerigte
Nederlandsche Fregatschip

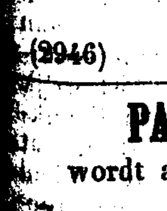

WILLEM KROONPRINS DER NEDERLANDEN,
[Ge]zagvoerder W. J. DE BOURGHELLES ZETTELER.

Het schip zal in het **begin** van **October** van [hier] zeilen.
Nadere bijzonderheden te bekomen bij den **kapitein** [in] het **Java-Hôtel**. (2996)

BATAVIA.

Het volgende marktberigt is ons ter plaatsing toegezonden:

Echt prettige *conversatie:*	Niet voorhanden.
Plezierige recepties:	Voorraad geheel uitgeput
Een tweede editie van Gouverneur-Generaal Daendels, expresselijk *voor dezen tijd* vervaardigd:	Zeer gewenscht, waar te bekomen??
Klassieke muziek, uitgevoerd door liefhebbers:	Niet lako.
Postwissels door geheel Indië:	Goede speculatie, nog niet beproefd.
Goede bedienden:	Zeer schaarsch.
Gouvernements inrigtingen voor middelbaar onderwijs:	In plannen aanwezig.
Fermiteit en energie:	Niet voorhanden, kan bij groote hoeveelheid geplaatst worden.
Egoïsme en flaauwiteit:	Overvoerde markt.

— Naar men ons mededeelt, zullen de volgende hoofdofficieren deelnemen aan de tweede expeditie naar Boni. Opperbevelhebber: luit. gen. van Swieten; 2de commandant: kolonel Boelhouwer; chef van den staf: majoor Staring; commandant der genie: majoor van Deventer; der artillerie: maj. Waanders; cavallerie: maj. Wolff; van 't 11de bataillon: maj. Jalink; van het 4de: maj. Kroese; chef van de geneeskundige dienst: de officier van gezondheid 1e klasse Lange, terwijl de luitenant-kolonel Brunsfeld van Hulten aan den staf zal worden toegevoegd.

— In het in ons vorig No. voorkomend berigt over de op te rigten maatschappij van levensverzekering, enz., gelieve men te lezen: Geen ander voordeel wordt beloofd, dan hetgeen de inleg vermeerdert door renten op renten, *met in rekening brengst der levenskans.*

Palembang. Onder dagteekening van 12 September j. l. wordt gemeld, dat in de laatste dagen geene gebeurtenissen van belang hadden plaats gegrepen en de openbare rust nergens verstoord was.

Het landschap Lematang Oeloe was tot een meer normalen toestand teruggekeerd en in de meeste marga's was de bevolking ijverig bezig met de sawah's en ladangs te bewerken, terwijl met de betaling der landrenten steeds werd voortgegaan.

Zoowel in de Kesam, als in de Soengi Krob (Moesi Ilir), waar voor eenigen tijd onrustige bewegingen hadden plaats gehad, bleef het rustig en is de orde geheel hersteld.

Ook de laatste berigten uit de Ampat Lawang en Redjang luidden allezins gunstig. Er heerschte eene goede gezindheid en bereidwilligheid, zoowel bij de hoofden, als bij de bevolking, om medetewerken tot onze vestiging in die streken.

De toestand van Djambi was bevredigend. Z. H. de Sultan gaf steeds blijken van goeden wil en diensvaardigheid, wanneer hij met den politieken agent aldaar in aanraking kwam.

Wester-Afdeeling van Borneo. De in Julij jl. in de afdeeling Landak plaats gehad hebbende ongeregeldheden, waarvan in ons nummer van 24 Augustus melding gemaakt is, hebben opgehouden en de rust is weder hersteld.

Door de vele in de maand Augustus in de afdeeling Sambas gevallen regens werd het afbranden van boschgronden voor ladangs bemoeijelijkt. In het Montradosche hebben de wegen veel van de zware regens, de vischvangst door de onstuimige weersgesteldheid geleden. De aanplant van padi werd er ijverig voortgezet.

Ter hoofdplaats Sintang en in de Melawi bleef de rust ongestoord.

De handel te Pontianak was gedurende Augustus slap.

Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo. Te Bandjermassing zijn grootendeels per telegraaf van Samarang tijdingen ontvangen, loopende tot den 12den September jl.

Vermits zich ongeveer 2,000 opstandelingen uit de Vorstenlanden en Tanah Laut op nieuw in de kampong Goenong Lawak verzameld en versterkt hadden, is die plaats op den 4den Augustus, door eene kolonne van 250 man onder bevel van den chef der expeditie, kolonel Andresen, aangetast en ingenomen. Bij Soengi Besaran had de eerste ontmoeting met eene troep van 500 à 600 opstandelingen plaats, bij welke gelegenheid de vijandelijke voorvechters tot tegen de bajonnetten onzer soldaten inliepen, doch zoowel daar, als vervolgens te Goenong Lawak is de vijand met veel verlies verslagen. De kampong Goenong Lawak, die voortdurend de schuilplaats voor vele kwaadwilligen was gebleven, werd in de asch gelegd, met verbod, om op die plaats nieuwe huizen te bouwen. Het verlies aan onze zijde bestond slechts uit vier geblesseerden, waaronder de 1ste luitenant Schepers, die, door een geweerschot in den schouder getroffen, met den kogel in de wond de voorwacht tot aan de terugkomst te Martapoera bleef commanderen.

Losse geruchten, dat de gemeenschap tusschen Martapoera en Bandjermassing onveilig was en dat benden kwaadwilligen het land afstroopten, deden den kolonel Andresen besluiten tot een gewapend onderzoek in de Kwala Lapak, eene weinig beduidende riviermond, westelijk van de Barito in zee uitloopende. Door twee gewapende sloepen van de Ardjoeno, versterkt met een detachement troepen en ondersteund door de gouvernements stoomer Boni, had dat onderzoek op den 8sten en 9den Augustus plaats, onder de leiding van den luitenant-ter-zee Hänel van Cronenthal. Niet de minste tegenstand werd ontmoet en niets bespeurd, dat de te Bandjermassing verspreide geruchten van onveiligheid bevestigde.

Ten einde van de zeezijde den toevoer van amunitie aan den vijand, waartoe de talrijke riviermondingen ruimschoots gelegenheid geven, af te snijden, werd de kust, hoofdzakelijk beoosten de rivier van Bandjermassing, bekruisd en in verband hiermede eene gewapende verkenning gedaan naar de monding bij Tabanio. Deze verkenning werd opgedragen aan het stoomschip Boni, vergezeld van twee gewapende sloepen der Ardjoeno en de kruisboot no. 59, versterkt door een detachement van 20 inlandsche soldaten, terwijl de tijdelijke commandant der Ardjoeno, de luitenant ter zee 1ste klasse J. N. Slegt, met de algemeene leiding belast en uitgenoodigd werd, om met het onder hem staande stoomschip de bovengenoemde vaartuigen naar de monding der rivier te vergezellen. Het doel der verkenning was te onderzoeken, of in de rivier bij Tabanio welligt versperringen door den vijand waren aangelegd en tevens om te trachten uit het op den linker oever daarvan gelegene oude Portugesche fort, dat volgens berigten slechts door een 12tal opstandelingen bezet was, den vijand te verdrijven en dat fort te ontwapenen. Het bevel over de verkenning-zelve werd opgedragen aan den luitenant ter zee 2de klasse E. T. Hänel van Cronenthal van de Ardjoeno, terwijl de luitenant ter zee 2de klasse D. M. G. de Swart en de officier van gezondheid 2de klasse J. A. Visscher onder de orders van dien officier aan de zending werden toegevoegd. Ofschoon de geheele leiding der verkenning reeds op den 12den Augustus aan den tijdelijken commandant van de Ardjoeno was opgedragen, kon die bodem echter eerst in den nacht van den 13den op den 14den Augustus deen togt naar Tobonio aanvangen, ten gevolg van een oponthoud, veroorzaakt door het omslaan van een der gewapende sloepen bij het uitslepen uit de rivier van Bandjermassing. In den morgen van den 14den Augustus kwam men voor de monding der rivier bij Tabanio, waarop de Boni met drie gewapende sloepen en de kruisboot no. 59 op sleeptouw de rivier opstoomde. Na het passeren van den eersten hoek werden deze vaartuigen door een kogelregen uit lilla's en zwaarder geschut van het fort begroet, zonder dat evenwel iemand getroffen werd. Al vurende stoomde men daarop het fort voorbij tot een eind weegs in de aldaar aanwezige kampong, ten einde eene veilige paats tot debarkeren te zoeken. Toen het vuur van den vijand een oogenblik gestaakt werd, roeiden de luitenants Hänel van Cronenthal en de Swart met twee sloepen naar den wal, ten einde de landing te bewerkstelligen; maar alvorens zij den wal konden bereiken, werd op nieuw een hevig vuur uit het fort geopend, ten gevolge waarvan binnen weinige minuten deze beide officieren en vier Europesche matrozen van de Ardjoeno gewond werden. Te gelijker tijd werden op de Boni twee inlandsche soldaten gekwetst en sneuvelde een inlandsch soldaat in de derde aanwezige sloep. Vermits het ligte geschut der vaartuigen geene belangrijke uitwerking deed op de vijf voet dikke muren van het fort, terwijl de vijand achter eene hooge borstwering genoegzaam gedekt was, werd de terugtogt ondernomen. Gedurende het terugroeijen naar de Boni, werd de commandant der verkenning Hänel van Cronenthal voor den tweeden keer getroffen, de koksmaat van de Ardjoeno gewond en sneuvelde een Europeesch matroos. Bij het andermaal passeren van het fort werd van wederzijden weder hevig geschoten. De Ardjoeno had door eene ongunstige ligging geen bijstand kunnen verleenen. De koelbloedigheid van den gezagvoerder der Boni, Kuipers, en de ijver van den officier van gezondheid Visscher worden zeer geroemd.

Den 27sten Augustus is het fort bij Tabanio, na eenigen tijd beschoten te zijn, onder bevel van den kapitein-luitenant ter-zee van Hasselt, stormenderhand ingenomen en bezet. Aan deze affaire hebben deel genomen de stoomschepen Ardjoeno, Montrado, Celebes, Onrust en Boni, benevens 70 man infanterie.

Den 23sten en 24sten Augustus zijn de opstandelingen, onder Amin Oellah bij Moeara Stamboel, op de communicatielijn met Pengaron, met veel verlies uiteengejaagd en verdreven, waarbij vier hadji's zijn gevangen genomen, terwijl aan onze zijde niemand gewond werd, noch sneuvelde.

In den nacht van den 23sten op den 24sten Augustus is het aan een twintigtal muitelingen gelukt, om binnen het verstrekte zoutpakhuis te Poeloe Petak te dringen, waarbij van onze zijde één man gesneuveld en vijf gewond zijn.

In de Kween, een onderdeel van de hoofdplaats, is eene zamenzwering uitgebroken. Op den 26sten Augustus, des morgens te 5 uren, is namelijk de Schans van Thuijll door een vijftigtal gewapenden overvallen, terwijl eenige uren later Bandjermassing-zelf door een troep van 100 man werd bedreigd. De eersten zijn een oogenblik in de schans binnengedrongen, doch met zwaar verlies teruggedreven; van onze zijde sneuvelde één man en werden acht gekwetst, waarvan later één overleed. De tweede zijn door een Boegineesch hoofd, radja van Pegatan, tegengehouden en zijn later uiteengegaan. Het hoofd dezer zamenzwering is gearresteerd. Ook een der onderhoofden was reeds tot gedeeltelijke bekentenis gekomen.

Op den 12den September was de rust overal hersteld. Van nieuwe zamenscholingen was niets bekend. Groote waakzaamheid werd echter gevorderd, door het overal rondsluipen van de bekende hoofden van den opstand en van eenige dweepers, die het volk met geweld tot vijandelijkheden dwingen.

De rijksbestierder werd binnen weinige dagen te Martapoera terug verwacht. Hij had Antasari belet aanhang te verkrijgen in de Oeloe Soengi en zich daar te versterken, en bevel gegeven om dezen en Amin Oelah levend of dood overteleveren.

Amboina. Gedurende de maand Augustus 1859 was het weder zeer buijig.

Op den 21sten Augustus is voor de negorij Leahary, (Z. O. kust van Leijtimor) door zware wind en hooge zee, eene jonk, bemand met 10 koppen verongelukt. De lading, bestaande uit houtwerken, is grootendeels gered.

Menado. De weersgesteldheid bleef in de maand Julij bij voortduring ongestadig. In stede van droogte bragt de doorstaande Z. O. wind aanhoudende zware regens aan, als ware het in het felste van den westmoesson. In de laatste dagen van Julij hielden de regens op.

Een 16tal aardschokken zijn gedurende de maand Julij waargenomen, waaronder die van den 29sten de overigen in hevigheid overtrof; de bedoelde aardbeving had des namiddags ten 1 uur en 50 min. plaats, en hield gedurende vijf minuten met zooveel kracht aan, dat zij alles dreigde omver te werpen: zonder stilstand duurden de schuddingen tot 4 uur en 30 min. des namiddags voort; des avonds en des nachts had men echter eenige tusschenpoozen.

Bij deze gelegenheid had er te Kema eene sterke zeebeving plaats. Eene op het strand aldaar staande loods, waarin onderscheidene goederen van eene in reparatie zijnde kruisboot geborgen waren, we d door de golven medegesleept.

De door deze menigvuldige aardschuddingen aangerigte schade is niet belangrijk te noemen, en bepaalde zich tot het breken van losse voorwerpen en kleine beschadigingen aan gebouwen en woningen.

Niettegenstaande de langdurige regenachtige weêrsgesteldheid hoogst nadeelig was voor den padioogst, zal het resultaat over het algemeen nog zeer bevredigend kunnen zijn. Op het oogsten, bereiden, leveren en afvoeren van koffij werkte de weêrsgesteldheid mede zeer nadeelig terug.

In de nabijheid der hoofdplaats Menado is eene particuliere steen,- pannen- en tegelbakkerij, zoomede eene kalkbranderij opgerigt. (*Jav. Ct.*)

Samarang, 16 September. Van het verblijf van den Gouverneur-Generaal te dezer plaatse is door den handel alhier gebruik gemaakt tot het indienen aan Z. Exc. van een, door nagenoeg alle Samarangsche kooplieden geteekend, adres van adhaesie aan dat van heeren landhuurders te Solo, tot bevordering der daarstelling van een spoorweg tusschen deze plaats en de Vorstenlanden, terwijl almede nog door de handelsvereeniging verzoekschriften zijn aangeboden, strekkende tot bekoming van een taxatie-pakhuis aan den boom, tot verbetering van het postwezen, tot bespoediging der voltooijing van het nieuwe Kanaal naar de reede, en tot het bevaarbaar houden, door uitbaggering, der Samarangsche rivier. In het belang van Samarang hopen wij, dat deze stappen tot een gewenscht gevolg mogen leiden. (*Sam. Ct.*)

Soerabaya, 12 Sept. Aangaande het Ned. schip *Osiris*, gezagvoerder Cramer, kunnen wij mededeelen, dat het, na alhier in het droge dok eenige reparatie aan de looze kiel ondergaan te hebben, gisteren morgen zijn reis naar Nederland via Panaroekan heeft voorgezet.

Soerabaija, 14 September. Aangaande het blijven van de Eng. Schoener *Seawitch*, gezagv. Devine, kunnen wij het volgende mededeelen. Genoemde schoener stootte, den 29 Julij, op hare reis van Melbourn naar Soerabaija, in de Torresstraat op een onbekende koraalrif. Na 12 uren onvermoeide pogingen gelukte het, de schoener vlot te krijgen en vervolgde men de reis, makende het schip van 6 tot 8 duim water per uur. Den 5 Augs. echter begon het schip eensklaps zoo veel water te maken, dat de gezagvoeder en de équipage naauwelijks den tijd hadden, om de scheepspapieren en eenige kleedingstukken te redden; dit eensklaps zinken van het schip wordt daaraan toegedreven, dat er waarschijnlijk een stuk koraal in is blijven zitten, dat er later door het werken van het schip, is uitgeraakt. Na drie dagen in de booten rondgezworven te hebben, is de equipage te Delhi aangekomen en verder per stoomboot *Ambon* te Soerabaija gearriveerd.

— Het volgende zijn wij in staat mede te deelen aangaande het fransche schip *Equator*.

Genoemd schip is, op zijn reis naar Calcutta, geladen met steenkolen, op een rif in straat Torres geraakt; het gelukte evenwel het schip vlot te krijgen, doch naauwelijks geankerd zijnde, werd het door roovers afgeloopen. Geene wapens aan boord hebbende, namen allen de vlugt met de beide booten, waarvan de eene met den stuurman en vijf man te Koepang was aangekomen, terwijl van de andere, tien dagen na aankomst der genoemde boot, nog niets bekend was. In de vermiste boot bevinden zich de gezagvoerder een engelsche passagiers en 7 man der équipage. Aangaande het schip twijfelt men niet, of het zal geheel verloren zijn.

Men schrijft ons van *Ternate*:

Dezer dagen had alhier een treurig voorval plaats, dat alweder tot een bewijs kan strekken van den dollen euvelmoed der Inlanders, wanneer eenmaal hunne hartstogten zijn gaande gemaakt en tevens tot eene bijdrage van hun bijgeloof kan dienen.

Zekere Inlander Ternataan, met eene Galilaresche schoone gehuwd zijnde, ontmoette meermalen ter ongelegener ure een zijner Alfoersche soedaras ten zijnen huize. — Geruimen tijd voedde hij hier over eene wraak, die hoe langs zoo meer werd aangewakkerd tot dat hij eenmaal verklaarde, op dien en dien tijd, wanneer de maan zoo oud zoude zijn, een ongeluk te zullen begaan. Zijne vrouw en zijn vrienden sloegen hier op aanvankelijk geen acht; doch, op den gegeven dag 's morgens ter vischvangst gaande en 's middags teruggekeerende, vond hij weder zijn Alfoerschen soedara ten zijnent, die met zijne vrouw in een druk gesprek aan het spinnewiel zat.

Hierdoor in woede ontstoken, grijpt hij een snijdend wapen en geeft zijn makker daarmede een houw over het hoofd, waardoor deze struikelde en dreigde te bezwijmen, waarop hij hem terzelfder tijd nog een tweeden houw in den hals toebragt, waardoor bijna letterlijk het hoofd van den romp werd geslagen en de Alfoer voor dood ter aarde viel. — Daarop wendde hij zich tot zijne vrouw, sleurde haar het kind van twee maanden van de borst, smeet dit op den grond, en ging haar, men zou bijna denken in koelen bloede, zoodanig mishandelen, dat ook zij, met eitelijke wonden over het hoofd, den hals, het aangezigt, de handen en de borsten, die beide opengesneden waren, overdekt, neder zeeg. — Daarna vlogg hij de deur uit en verwondde op zijne vlugt nog een man, eene vrouw en een klein meisje, doch dit laatste minder gevaarlijk. — Van de beide eersten is de man reeds aan zijne wonden overleden, en de vrouw steeds in gevaar. — De koelbloedige booswicht wist zich eerst met de vlugt te redden. Eenige Alfoeren op hem afgezonden, ontmoetten hem, zoo men wil, doch vooronderstelden, dat hij onkwetsbaar was en lieten hem loopen. — Later had hij de stoutheid zich in zijn eigen huis te verschuilen, waarin hij dan ook werd gegrepen en in verzekerde bewaring gebragt.

— Het weder was in deze maand, door de aanhoudende regens, zeer ongunstig voor den gezondheidstoestand, zoodat men overal veel zieken heeft, die voornamelijk aan koortsen lijden. Buiten eenige ligte aardschokken, heeft de kraterberg zich in deze maand zeer rustig gehouden. (*Soer. Ct.*)

Pasoeroean, 14 Sept. De 8sten dezer is een Javaansch jongetje van omstreeks 12 jaren, dat zich aan het strand met het zoeken van schelpen onledig hield, door een vergiftige slang (Oelar lempee) aan den linker vinger gebeten met het gevolg, dat het, te huis gebragt zijnde, den geest gaf.

— Men schrijft ons van Batoe, afdeeling Malang:

Den 11den dezer, des avonds te *zeven* uren min *tien* minuten, is te *Malang* een redelijk sterke aardbeving gevoeld, welke slechts twee seconden heeft aangehouden.

Voor zoo ver het mogelijk geweest is zulks te bepalen, was de rigting van het Z. O. naar het N. W.

In de dessa Poedjon is zij ook waargenomen, terwijl te Sisir, 4 palen van voormelde plaats verwijderd, niets daar van gevoeld is. (*Pass. N. en Adv. bl.*)

Aankomst der Mail.

Zondag-avond, den 18den dezer, kwam alhier ter reede, van Singapore, de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, kapitein Neye, medebrengende brieven en dagbladen uit Europa, loopende tot den 12den Augustus. Wij deelen daaruit het volgende mede:

Algemeen Overzigt.

De laatste 14 dagen zijn gekenmerkt geweest door een staat van spanning tusschen verschillende regeringen. In de eerste plaats stonden Noord-en Zuid-Duitschland schier vijandig tegenover elkander. Zooals men zich zal herinneren, bevatte het *Mainzer Journal* een ontwerp van bemiddeling, dat Pruissen en Engeland voornemens zouden zijn aan Oostenrijk voor te slaan en des noods op te dringen; volgens dit ontwerp zou Oostenrijk niet alleen Lombardije aan Piëmont hebben moeten afstaan; maar ook Venetië hebben verloren, dat met Modena een onafhankelijken staat, onder het bestuur van een Oostenrijkschen aartshertog, zou vormen, terwijl het bestuur over Toscane aan de hertogin van Parma toegedacht werd. Met het oog op dit plan verklaarde het Oostenrijksche gouvernement, dat het, door regtstreeksche onderhandeling met Frankrijk, gunstiger voorwaarden kunnende verkrijgen, dan door de bemiddeling der onzijdige mogendheden, zijne natuurlijke bondgenooten, de door keizer Napoleon aangeboden voorwaarden had aangenomen. Ook keizer Napoleon sprak in zijn antwoord aan de hooge staatsligchamen van de belemmerende pogingen der onzijdige mogendheden. Die verklaringen bragten eene algemeene verbazing te weeg. Hevig was daarop de taal der Zuid-Duitsche, bijzonder der Oostenrijksche drukpers ten opzigte van Pruissen, dat regtstreeks van verraad beschuldigd werd; zelfs de Oostenrijksche minister van buitenlandsche zaken liet zich in scherpe bewoordingen over Pruissen en zijne staatkunde uit. Hierop is van wege het Pruissische gouvernement opentlijk verklaard, dat het, toen de vrede gesloten werd, geenerlei plan van zulken aard, als het door het *Mainzer Journal* openbaar gemaakte, noch eenig ander plan van vredesvoorwaarden ontworpen of goedgekeurd had; het ontkende alzoo de echtheid van het stuk, dat van Oostenrijks zijde werd aangevoerd als de hoofdgrond voor het besluit van keizer Joseph, om de te Villafranca voorgestelde voorwaarden aan te nemen. De documenten, welke de Pruissische minister van buitenl. zaken, de heer von Schleinitz, heeft openbaar gemaakt, bewijzen evident, dat het cabinet van Berlijn eerst op het oogenblik, dat de bataille bij Solferino geleverd werd, er op bedacht was, de aandacht der cabinetten van Londen en St. Petersburg op de noodzakelijkheid eener bemiddeling te wijzen, op voorwaarden, die alles behalve ongunstig voor Oostenrijk waren.

Aan den anderen kant begint zich in Midden- en Noord-Duitschland eene zucht tot hervorming van den bond te ontwikkelen, daar de laatste tijd de overtuiging gegeven heeft, dat het gemis van eenheid niet alleen alle nationale ontwikkeling belemmert, maar ook in tijd van oorlog het vaderland aan de grootste gevaren blootstelt. Men heeft te Gotha het plan gevormd, om vereenigingen te stichten tot bevordering van Duitsche eenheid. De *Goth. Ztg.* behelst een ontwerp voor de statuten van zulk eene vereeniging, die zich o. a. ten doel zal stellen om, in geval van oorlog, het beleid aan de kroon van Pruissen op te dragen. Zelfs het dagblad van Augsburg treedt voor eene hervorming op en noodigt Oostenrijk en Pruissen uit, daartoe het initiatief te nemen. De Pruissische dagbladen geven echter te verstaan, dat men in dit opzigt op Pruissen vooreerst niet rekenen moet. Pruissen, zeggen zij, zal, wat zijn inwendig bestuur aangaat, zich in een liberale rigting voortbewegen. Het is voor de afzonderlijke staten zaak, dat voorbeeld te volgen en dan zal men het gewenschte doel het best bereiken. Een begin althans van die liberalere rigting kan men sedert den laatsten tijd hier en daar in Duitschland opmerken. Men zal zich wellígt herinneren, dat de Keurhessische regering, negen jaren geleden, eene constitutie octroijeerde, die echter toenmaals door den Duitschen bondsdag niet gewaarborgd werd, omdat de kamer daarover niet gehoord was. Later deze is staatsregeling echter aan de kamer onderworpen, die evenwel wijzigingen voorstelde, waarop deze zaak in handen eener commissie van den bondsdag gesteld werd. Deze commissie heeft eindelijk daarover rapport uitgebragt en zich daarin met de volksvertegenwoordiging vereenigd, zoodat er nu hoop is, dat Keurhessen, na een tijdsverloop van negen jaren, eindelijk uit een provisioneelen toestand geraken en eene eenigermate vrijzinnige staatsregeling bekomen zal. In Luxemburg heeft de regering onlangs de hand ter verzoening geboden en te Hamburg ziet men hetzelfde gebeuren. Eindelijk zullen Hannover en andere staten en staatjes dien weg toch ook op moeten. Ook in Beijeren zal de kamer, onder het tegenwoordige ministerie, in vraagstukken van inwendig belang, waarschijnlijk een anderen weg betreden, dan tijdens het ministerie v. d. Pfordten, zoodat men nu de verwachting mag koesteren, dat de bond eene meer vrije ontwikkeling niet meer zoo als vroeger belemmeren zal.

Ook tusschen Engeland en Frankrijk heeft in de laatste dagen eene bedenkelijke spanning geheerscht, die wel eenigzins, maar toch nog niet geheel is geweken. Aanleiding daartoe geven, eensdeels de in het oog loopende uitbreiding der middelen van verdediging door Engeland, die duidelijk wantrouwen in Frankrijks plannen te kennen gaf, anderdeels de hevige, soms onbeschofte taal der Engelsche dagbladen over den vrede van Villafranca, met den aankleve van dien. Als reden van die uitbreiding der middelen van verdediging werd van Engelsche zijde op de voortdurende krijgstoerustingen aan de Fransche kusten en de uitbreiding van de Fransche marine gewezen. Men toonde aan, dat in de laatste zes jaren de belangrijke werken te Cherbourg ten einde zijn gebragt; dat de omvang van het arsenaal te Toulon is verdubbeld, en te Brest, l'Orient, Rochefort, Indret en op elk ander station van de Fransche zeemagt, hoogst aanzienlijke verbeteringen zijn aangebragt; dat het getal Fransche linieschepen tot op 55 à 60 gebragt zal worden, en dat der eerste klasse van schroefstoombooten op 80 of 90; dat er daarenboven met ijzer beslagen schepen gebouwd worden, die in grootte de linieschepen van den eersten rang nabij komen, doch veel kostbaarder zijn, en welke, volgens het getuigenis van Engelsche en Fransche zee-officieren, sterker zullen zijn dan de sterkste linieschepen; dat er al verder twee en zeventig stoom-transportschepen worden gebouwd, die door elkander genomen, ieder ten minste duizend man zullen vervoeren, benevens de noodige paarden en oorlogsbehoeften, om van geen andere bewijzen te spreken. De Moniteur trok toen tegen deze beschuldigingen te velde en betoogde, dat het budget van oorlog en marine in Engeland meer geld verslindt dan in Frankrijk. Dit betoog werd door de Engelsche drukpers echter op verschillende en goede gronden ontzenuwd, met de bijvoeging, dat Engeland met zijn leger en marine 25 jaar ten achter is en dit verzuim moet inhalen. Dezelfde *Moniteur* verscheen daarop met een keizerlijk besluit, inhoudende, dat de keizer had gelast, de zeemagt binnen den kortst mogelijken tijd op den voet van vrede te brengen. De Engelsche bladen waren aanvankelijk ingenomen met dit besluit, doch kwamen weldra in zoo verre daar van terug, dat zij beweerden, dat daarin voor Engeland geen reden kon liggen, om zijne wapeningen te staken, zoolang zijne magt niet opweegt tegen die, welke Frankrijk ook in tijd van vrede elk oogenblik ter zijner beschikking heeft. Inmiddels is ook door de Fransche regering bevolen met de ontwapening van de vloot een begin te maken, terwijl mede het observatiecorps van de Duitsche grenzen teruggetrokken, doch niet ontbonden en te Chalons en Helfaut gekampeerd is.

En nu de Italiaansche zaak — zal die al of niet door de groote mogendheden op een congres geregeld worden? Eene mededeeling van lord John Russel, in de zitting van het Engelsche Lagerhuis van 28 Julij, verspreidt over die vraag eenig licht.

De Engelsche minister verklaarde, dat Engeland onbevoegd is, om zich in de beraadslagingen omtrent de regeling der zaken van Lombardije te mengen; dit betaamde alleen aan de oorlogvoerende mogendheden en veranderde de aangelegenheden van Europa weinig; maar hij voegde er bij, dat de toekomstige organisatie van Italie een onderwerp van veel grooter belang was. Na gezegd te hebben, dat de dagbladen de vredespreliminairen juist hadden medegedeeld, las hij een uittreksel voor van eene depêche van graaf Walewski, waarin Engeland wordt uitgenoodigd, om deel te nemen aan een congres, waarin de algemeene belangen van Italie zullen worden behandeld. Hij zeide, dat de regering nog geene toezegging had gedaan, omdat zij eerst wilde zien, of het verdrag, dat te Zurich zal worden gesloten, — want daar zullen den 9den dezer gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinie bijeenkomen, om de voorloopige voorwaarden verder te regelen — de preliminairen bekrachtigt, want in dit geval zou een congres overbodig zijn. De regering wilde weten, of Oostenrijk toestemde in het bijeenkomen van een congres, wat nog niet beslist was, en of men het tot stand komen van een statenverbond slechts zou *begunstigen*, dan wel of men zoodanig verbond onmiddelijk wilde vormen. Indien dit laatste het geval was, of dan de paus met het voorzitterschap zou worden bekleed en Oostenrijk als bondsstaat daarbij zou worden opgenomen, wat geenszins tot welzijn van Italie zou strekken. Wijders wilde de regering, alvorens op graaf Walewski 's dépêche te antwoorden, ook weten, op welke wijze de verdreven Italiaansche vorsten in hun gezag zouden worden hersteld, vermits Frankrijk bepaaldelijk had verklaard, niet door militaire magt daartoe te zullen medewerken en het niet te verwachten was dat het zou veroorloven, dat Oostenrijk dit herstel door geweld hielp bevorderen. Eindelijk ook wilde de regering weten, of de paus en Oostenrijk aan het statenverbond godsdienstvrijheid zouden verleenen. Lord John Russell gaf aan het huis de verzekering, dat Engeland alleen aan het congres zou deelnemen, om de vrijheid en de onafhankelijkheid van Italie te bevorderen. Op eene vraag van den heer Disraeli, of Engeland aan Oostenrijk had aangeraden, om het Lombardijsch-Venetiaansche koningrijk af te staan, waardoor Oostenrijk werd genoopt, om de gunstiger voorwaarden van Frankrijk aan te nemen, antwoordde lord Palmerston, dat de regering aan Oostenrijk geene eigen voorstellen had aangeboden, maar slechts die van Frankrijk had toegezonden; zij had daarbij aan Oostenrijk uitdrukkelijk te kennen gegeven, dat Engeland hoegenaamd geen raad ten deze gaf.

Door deze mededeelingen zijn drie dingen uitgemaakt geworden; dat namelijk de toekomst van Italie nog onzeker is; dat Frankrijk bepaald genegen is, die toekomst te regelen op een Europeesch congres, en dat thans het bij herhaling besproken en door het *Mainzer Journal* in de wereld gezonden diplomatiek raadsel is opgelost en wel ten nadeele van Oostenrijk. Niet Pruissen, zooals niet alleen door de Oostenrijksche bladen, maar zelfs door den Oostenrijkschen minister van buiten-

en opentlijk was beweerd, is de uitvinder van de r 't evengenoemde *Journal* openbaar gemaakte vrevoorstellen, maar Frankrijk-zelf. Frankrijk zond die rstellen aan Engeland, Engeland zond ze stilzwijgend r Weenen, en daar geloofde men, dat die voorwaarhet werk der bemiddelende mogendheden waren, en tte zich met Frankrijk op de te Villafranca aangeen voordeeliger voorwaarden vrede te maken. Dat ssen ten deze ten eenenmale onschuldig is geweest, dt dan ook reeds opentlijk door de Oostenrijksche en- zelven erkend, en mogt er ten dien opzigte nog ge twijfel hebben bestaan, dan wordt die thans, lve door de verklaring van lord Palmerston, mede genomen door een officieel artikel in 't *Journ. de Petersbourg*, waarin de verzekering, die door Pruiswas gegeven, dat er o. a. door de bemiddelende endheden nog geenerlei voorstellen waren geforeerd, volkomen wordt bevestigd.

atuurlijk blijft de vraag bestaan, wat keizer Napozoo eensklaps heeft bewogen, om aan Oostenrijk Villafranca gunstiger voorwaarden toe te staan, dan vankelijk door hem-zelf aan Engeland waren voorteld; doch, hoe dit ook zij, zeker is het, dat Oosten. op een geheel vreemde wijze in den val is geloo-; tenzij het, gelijk sommigen vermoeden, zich heeft len laten bedriegen.

Uit het gesprokene door lord John Russell blijkt ook verder, dat het congres nog eene onzekere zaak is dat Engeland niet aan elke regeling der Italiaansche ak zijne goedkeuring zal geven.

Het nieuwe ministerie van Sardinie, hoewel geheel staande uit mannen van dezelfde denkwijze als de r Cavour, heeft bij zijne optreding in eene circulaire n den minister van binnenl. zaken verklaard, dat het vredesvoorwaarden eerlijk en ter goeder trouw wil leven. Men leest dan ook in de officiele *Gazette montese*, dat de Sardinische commissarissen uit Tose, Modena en de Romagna, doch niet uit Parma, uggeroepen zijn. Volgens berigt uit Turin van den Julij, zou de heer Desambrois dien of den volgenden naar Parijs vertrekken, en Sardinie op de te Zurich houden conferentie vertegenwoordigen. Hij is sedert Parijs aangekomen. Dat hij te Zurich zou toegelaten rden op gelijken voet als de vertegenwoordigers van ankrijk en Oostenrijk, werd te Turin voor zeker ouden; het gouvernement had daarvan door Frankrijks schenkomst de zekerheid verkregen, terwijl het aankelijk besloten had anders geen vertegenwoordinaar Zurich te zenden. Sardinie zal dus tegenover heer de Bourqueney, die Frankrijk, en graaf Caledo, die Oostenrijk zal vertegenwoordigen, te Zurich reden voor de Italiaansche belangen.

Daarbij zullen nog groote moeijelijkheden kunnen ontaan, omdat volgens de vredespreliminairen, de vorsten n Toscane en Modena moeten hersteld worden en de volking zich tot een geducht verzet tegen hun terugr gereed maakt. Reeds heeft de groothertog van scane, zoo men zegt op raad van Frankrijk, verard te willen abdikeren ten gunste van zijn zoon, dan een soort van liberale constitutie zou invoeren; aar de inwoners van Toscane willen den zoon zoo in als den vader. Den hertog van Modena schrijft n het voornemen toe, met een legertje tegen zijn nd op te rukken. Hetzelfde verzet duurt ook te ologna in den Kerkelijken Staat voort. Zoo heeft de oorloopige regering aldaar besloten, het wetboek Naleon in te voeren, welk besluit door de bevolking et toejuiching is ontvangen. En niet alleen in die nden, maar ook in Venetie, dat zou blijven overgeleaan Oostenrijk, blijft de geest van tegenstand tegen atstgenoemden staat voortduren, gelijk o. a. blijkt uit en uitvoerig adres, dat van daar, onmiddelijk na het beend worden der vredespreliminairen, aan graaf Cavour, op dat oogenblik nog minister, is gerigt. In dat adres, door de aanzienlijkste ingezetenen geteckend, leest men o. a. „Een band, van welken aard ook, tusschen Italië n het huis van Habsburg, kan nu slechts een slaveneten voor Italië zijn." En mogt het nu waar wezen, dat eizer Napoleon niet voornemens is, gelijk lord John ussell opentlijk heeft gezegd, Italië dwang aan te doen, an valt het inderdaad moeijelijk te begrijpen, hoe men te Zurich zal kunnen vasthouden aan de te Villafranca eteekende preliminairen.

De aartsbisschop van Bergamo heeft middelerwijl eweigerd den nieuwen koning van Lombardije te rkennen, en eene aanschrijving in dien geest aan zijne onderhoorige geestelijken gerigt. Hij heeft daarop van de Sardinische overheid aanzegging ontvangen, dat de eerste priester, die aan die aanschrijving gevolg gaf, op staanden voet gevat en gevangen gezet zou worden.

Inmiddels zijn door keizer Napoleon buitengewone zanten afgevaardigd naar Rome en de hertogdommen, er met de voorloopige regeringen in overleg te eden.

Uit Milaan wordt gemeld, dat het jaarlijksche gechtenisfeest ter eere van koning Karel Albert er der grooten toeloop van het volk en met deelneing van al de in Milaan aanwezige troepen gevierd is.

Middelerwijl doet zich in Savoije eensklaps het verijnsel op van eene beweging, die ten doel heeft, om vereeniging van dat land met Frankrijk te bewerken.

De koning van Denemarken is onverwachts te Stockolm gekomen en heeft een bezoek van rouwbeklag elegd bij den jeugdigen koning van Zweden, Karel XV. eze vorst is zeer gevoelig voor dien stap van zijn buur, en te Stockholm heeft dat bezoek eene groote nsatie verwekt.

LAATSTEBERIGTEN.

Rotterdam, 9 Aug. Het congres te Zurich heeft een aanvang genomen; er is echter nog niets van uitgelekt. — Koning Victor Emanuel heeft, den 7den Aug., zijn plegtigen togt te Milaan gedaan. De stad was dien avond prachtig illumineerd. — Hoe het met de Italiaansche hertogdommen gaan zal, weet nog niemand. Het laatste berigt daaromtrent komt op het volgende neder: de Fransche regering zou door haren buitengewonen gezant, den heer Reiset, aan koning Victor Emanuel hebben laten verklaren, dat de Fransche regering niet voornemens is de uitvoering der bepalingen van den vrede van Villafranca, wat betreft de herstelling van het oude bestuur in de hertogdommen en de Romagna, door kracht van wapenen te ondersteunen, hoewel zij wenscht, dat dit binnen den kortst mogelijken tijd plaats hebbe. Te dien einde zou de heer de Reiset dan ook de terugroeping der Sardinische commissarissen, ook uit Parma gewenscht hebben, alsmede, dat Sardinie tot de herstelling des groothertogs van Toscane en des hertogs van Modena zou medewerken. Het eerste is reeds geschied; het laatste moet koning Victor Emanuel van de hand gewezen hebben.

Uit Rome wordt gemeld, dat ten gevolge der onderhandelingen, betreffende het honoraire presidentschap van het nieuwe Italiaansche verbond, de pauselijke regering besloten heeft tot de invoering van het Code Napoléon in den Romeinschen staat, met uitzondering van dat gedeelte, hetwelk betrekking heeft op het burgerlijk huwelijk. Zoo als men weet, had het voorloopig bestuur in de Romagna reeds vroeger tot de invoering van het Code Napoléon besloten.

Uit Parijs is geen nieuws van overwegend belang. Alles is in afwachting der feesten van 14 Aug. en de beide volgende dagen. Den 14den namelijk zullen de regimenten van het leger van Italie, sterk 70 à 80,000 man, hun plegtigen intogt in de hoofdstad houden, gecommandeerd door den keizer, vergezeld van een schitterenden staf. De ambulances, tenten, lastdieren, enz. zullen even als op marsch de troepen volgen, die in oorlogstenue zullen zijn. De gewonden, die de hospitalen kunnen verlaten, volgen mede de colonnes. Dit geheele leger zal op het veld van Mars bivouacqeren; daar zullen aan de militairen belooningen worden uitgereikt. Het geheele leger zal eene maand soldij als gratificatie ontvangen; aan de militairen zal een groot gastmaal worden aangeboden.

Den 15den des avonds zal de geheele stad verlicht worden, met eene pracht, waarvan de vroegere illuminatien geen denkbeeld kunnen geven. Op onderscheidene punten zullen vuurwerken worden afgestoken, waartoe groote toebereidselen worden gemaakt.

Het vuurwerk, hetwelk bij die gelegenheid op de hoogte van Trocadero zal worden afgestoken, zal ditmaal, op uitdrukkelijk bevel des keizers, buitengemeen luisterrijk zijn. Het zal beginnen met eene decoratie, versierd met de Fransche, Sardinische en Italiaansche kleuren. Het tweede stuk zal voorstellen de verlichting van den tempel der overwinning, opgedragen aan den keizer en het leger. Het slot of bouquet zal voorstellen een vulkaan. Het zal langer dan een uur duren.

Het aantal triomfbogen en prachtige decoratien, welke op het plein de la Concorde, in de Champs Elysées, op de Boulevards, in de Rue Rivoli en op andere pleinen der hoofdstad worden opgerigt, is niet te beschrijven. Op het plein Vendôme zal eene estrade worden geplaatst voor de groote staatscollegien. Een groot velarium zal over dit amphitheater gespannen zijn, even als dat van het amphitheater van Flavianus te Rome. Het gemeentebestuur der hoofdstad heeft, bij het verleenen van een onbepaald crediet voor die feesten, den wensch geuit, dat zij alles zouden overtreffen, wat van dien aard te Parijs is gezien. Men verwacht dan ook een groot aantal vreemdelingen ter bijwoning van de feesten. In de meeste provincie steden worden pleiziertreinen georganiseerd, en men verzekert, dat dit ook in het buitenland zal geschieden.

Lord C. Paget deelde, ter gelegenheid van de behandeling in commité van eene bill tot oprigting van een reserve-corps van vrijwillige matrozen, eenige bijzonderheden mede, betreffende het doel der bill. De maatregel, zeide lord Paget, strekt niet tot uitbreiding van de vloot, maar alleen om eene zee-militie te vormen, waaruit, in geval van nood, de vloot van bemanning voorzien kan worden. Volgens de bill zal men trachten 30,000 man voor vijf jaren aan te werven; elk man zal gedurende dien tijd £ 5 's jaars ontvangen en 28 dagen 's jaars geoefend worden en alsdan de gewone soldij trekken. Na afloop der vijf jaren zal het aan de vrijwilligers dezer reserve vrijstaan, de dienst te verlaten of zich weder voor vijf jaren te verbinden. Na het verstrijken van tien dienstjaren bij de reserve, heeft men aanspraak op pensioen. Ingeval van een oorlog zullen de manschappen der reserve verpligt zijn, zich beschikbaar te stellen voor de effectieve dienst op de vloot voor drie jaren, in alle streken der wereld. Zoo de vrede na dien tijd niet gesloten mogt zijn, kan de regering nog twee jaren dienst van hen vorderen, waarvoor zij dan eene toelage van 2 d. daags boven de gewone soldij ontvangen.

De bill werd na eenige discussie in commité aangenomen.

— De *Globe* meldt, dat de heer James Wilson het verzoek van de regering heeft ingewilligd, om zich naar Indië te begeven, als lid van den raad en kanselier der Indische schatkist.

Zurich, 8 Augustus. De conferentie is geconstitueerd en heeft heden reeds eene zitting gehouden. De Sardinische zaakgelastigden waren daarbij tegenwoordig.

Bern, 8 Aug. Gisteren had de heer de Bourqueney met den heer Des Ambrois eene conferentie, na een bezoek te hebben ontvangen van het bestuur te Zurich. Heden heeft geene zitting plaats gehad.

Berlijn, 8 Augustus. Terwijl de koning en de koningin gisteren avond in den nieuwen tuin de thee gebruikten, werd de eerste door een hevige ongesteldheid overvallen, zoodat HH. MM. zoo spoedig mogelijk naar Sanssouci moesten terugkeeren. Naar men verneemt, bevindt zich de koning echter, na een rustigen nacht te hebben gepasseerd, heden merkelijk beter.

Hamburg, 8 Aug. In de eergisteren door het comité van 22 Januarij ll. bijeengeroepen vergadering van burgers ging het zeer stormachtig toe. Na hevige debatten, die drie uren aanhielden, over de jongste senaats-voorstellen omtrent de constitutie, werd, in strijd met de voorstellen van het comité, met groote meerderheid besloten, de senaats-voorstellen, in de aanstaande vergadering der burgers, te verwerpen.

— Uit Stockholm wordt gemeld, dat de minister van buitenlandsche zaken eene circulaire-depeche heeft gerigt aan alle Zweedsch-Noordweegsche gezanten in het zelfs door den Oostenrijkschen minister van buitenl. buitenland, naar aanleiding van het protest tegen de troonsbestijging des konings, door prins Gustaaf van Holstein Gottorp (prins Wasa) bij de vreemde hoven ingediend.

Turijn, 8 Aug. De partiële verkiezingen voor de kamer van vertegenwoordigers, die ten gevolge van de ministeriele verandering hebben plaats gehad, zijn schier allen in ministerielen zin uitgevallen. De heer Ratazzi is te Alessandria, Garibaldi te Stradella gekozen.

Florence, 8 Aug. De verkiezingen alhier hebben plaats gehad met de meeste waardigheid, orde en eendragt. Al de ministers zijn verkozen, terwijl ook de overige gekozenen voorstanders der Italiaansche onafhankelijkheid zijn.

Parma, 9 Aug. De Piëmontesche commissaris heeft, toen hij de stedelijke regering van zijn vertrek kennis gaf, den heer Manfredi, zijn secretaris-generaal. alle magt in handen gegeven, om in naam des volks het bewind te voeren. Deze maatregel heeft, wegens de onwettigheid, een kwaden indruk gemaakt.

Zurich, 9 Aug. De conferentie heeft zich gisteren feitelijk geconstitueerd; er had eene vergadering van de plenipotentiarissen plaats. De Sardinische gemagtigde was tegenwoordig.

Londen, 9 Augustus. Gisteren heeft lord Elcho in het Huis der Gemeenten de regering beschuldigd, dat zij jegens Oostenrijk kwalijk was gezind. Hij zeide, dat lord John Russell en lord Palmerston, nadat zij, zonder daarbij hunne meening kenbaar te maken, de voorstellen van Frankrijk naar Weenen hadden gezonden, eigenmagtig een tweede, uit verscheidene punten bestaand, bemiddelingsvoorstel van Frankrijk aangenomen, en eerst hun ambtgenooten daarvan mededeeling hadden gedaan op den dag, toen de vrede gesloten werd. Lord John Russell wederlegde dit feit. De Heer Kinglake deelt eenigermate de zienswijze van lord Elcho, maar keurt zijn voorstel af. De Heer Gladstone verdedigt op welsprekende wijze de staatkunde der regering en keurt het voorstel mede af. De Heer Fitzgerald ondersteunt het voorstel van lord Elcho en beweert, dat lord J. Russell en lord Palmerston aan den graaf de Persigny hadden verklaard, dat zij het Fransche voorstel goedkeurden. Verscheidene redenaars voeren nog het woord voor en tegen het voorstel. Lord John Russell herhaalt, dat hij er aan twijfelt, dat Oostenrijk en Frankrijk in de Italiaansche hertogdommen de vorsten met geweld in hun gezag zullen herstellen. Hij verklaart, dat hij niet dweept met een congres, maar indien het eene duurzame geruststelling kan te weeg brengen, dan moet het Parlement zich niet verzetten tegen het zenden van een Britsch gevolmagtigde, om daaraan deel te nemen. Hij wederlegt de beweringen van Lord Elcho en den Heer Fitzgerald, en spreekt in warme woorden ten gunste der onafhankelijkheid van Italie. Disraeli spreekt ter gunste der vroegere onpartijdigheid van de regering en raadt Lord Elcho aan zijn voorstel in te trekken, omdat het op vele gronden onaannemelijk is, Lord Palmerston noemt het voorstel van Lord Elcho dwaas en inconstitutioneel; hij verlangt, dat de regering ten aanzien van het deelnemen aan het congres vrij blijve. Lord Elcho trekt daarna zijne motie in.

In het Huis der Lords heeft lord Normanby dezelfde beschuldiging tegen de regering ingebragt, als lord Elcho in het Huis der Gemeenten heeft gedaan. Lord Wodehouse wederlegde dezen aanval.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

's Gravenhage 9 Augustus 1859.

Nadat de Tweede Kamer der Staten-Generaal, na eene achtdaagsche discussie, de beraadslagingen had ten einde gebragt over het wetsontwerp, houdende bepalingen omtrent het gebruik der spoorwegen, en dit zoodanig door amendementen had veranderd, dat het oorspronkelijke nauwelijks meer te herkennen is, ging zij, in hare zitting van 25 Julij ll., tot andere werkzaamheden over.

Daartoe behoorden:

1o. het wetsontwerp, bevattende de voorziening, bedoeld in art. 11 der wet van 5 Maart 1852, houdende regeling der zaken van de voormalige wees- en momboirkamers, dat met 51 tegen 1 stem werd aangenomen;

2o. dat tot verleening eener toelage voor werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen aan de militaire officieren bij de zeemagt gepensioneerd wordende. Over dit ontwerp had eenige discussie plaats. De heer de Bieberstein vond het beginsel der wet billijk, maar achtte de vermeerdering klein; overigens verlangde hij, dat bij de nieuwe wet op de pensioenen aan de officieren der landmagt de vergunning zou verleend worden, om hun pensioen buiten 's lands te verteren. De heer Dullert vond bezwaar in den vorm der voordragt, achtte ze daarenboven onbillijk, omdat de daarbij bedoelde pensioenen hooger waren dan die der landmagt en marine alhier, en vreesde, dat de maatregel er toe zou leiden, om gepasseerde officieren indirect te gemoet te komen. De heer Hugenholtz verdedigde het ontwerp, maar meende, dat het, om geheel billijk te zijn, van 1843 — tijdstip van de opheffing der koloniale marine — de verhooging behoorde te doen ingaan. Nadat de Minister van Marine de gemaakte bedenkingen had beantwoord, een amendement van den heer van Franck, om het denkbeeld van den heer Hugenholtz te verwezentlijken en een ander van den heer Meeussen, om de wet eerst voor de toekomst te doen zorgen, waren verworpen, het eerste met 51 tegen 11 stemmen, het tweede met 36 tegen 26 stemmen, werd het ontwerp, met 48 tegen 14 stemmen, aangenomen;

3o. dat tot goedkeuring van het tractaat met Portugal nopens de grensscheiding op Timor en onderhoorige landen. De heer Thorbecke vestigde bij die gelegenheid de aandacht op het hooge gewigt, dat bij het ondernemen van expeditien zoo zorgvuldig mogelijk voorzien werde in alles, wat voor de locale kennis, de vooraf te nemen maatregelen, de behoefte der manschappen en de zekerheid van welslagen noodig is. Hij

had meer bepaald het oog op de expeditie naar Boni en hetgeen daar is voorgevallen, en uitte den wensch, dat de Minister eene enquete deswege instelde en den uitslag daarvan aan de kamer mededeelde. De Minister van kolonien merkte op, dat men onderscheid moet maken tusschen de zamenstelling en de uitvoering eener expeditie. Wat de zamenstelling betreft, kan hij verzekeren, dat er genoegzame spoed is gemaakt. Of er al of niet vertraging in de uitzeiling heeft plaats gehad, dit is bij hem nog twijfelachtig en kan hij niet bepaald zeggen. De vertraging te Bonthain is veroorzaakt door het niet aankomen van schepen met koelies, die ingedeeld moesten worden; dit schijnt aan misverstand te moeten worden toegeschreven. Wat de verpleging betreft, moet de Minister zeggen, dat het helaas waar is, dat een groot deel der expeditie met ziekten heeft te kampen, maar de laatste berigten luiden zeer gunstig. Dergelijke gevolgen zijn overigens eigen aan het klimaat; het kamperen en het bivouacqueren in die lage streken. Of men niet, eenmaal geland zijnde, spoediger had kunnen voorttrekken en de troepen niet te Boni hadden kunnen legeren, ook daaromtrent is bij hem twijfel gerezen, maar op dit oogenblik kan hij daarop niet antwoorden, omdat hij reeds gedaan heeft, wat de geachte afgevaardigde verlangde, hij heeft namelijk inlichtingen gevraagd en eenige vragen gesteld nopens de zamenstelling der expeditie, de operatie en de verpleging. Wat dit laatste betreft, meent hij, dat de provisien in kwaliteit en kwantiteit volkomen goed waren, en dat men alles had wat noodig was. De regering is verpligt te zorgen, dat onze krijgsmagt in Indie, waaraan wij veel te danken hebben en waarop hij volkomen vertrouwen stelt, steeds goed behandeld worde, en voorzien zij van al hetgeen, waarop zij regtmatige en billijke aanspraak heeft. Mogt de Kamer niet bijeen zijn, als hij de antwoorden ontvangen heeft, dan zal hij in de aanstaande najaarszitting in de gelegenheid zijn, om de ontvangen inlichtingen aan de Kamer mede te deelen.

Nadat nog de heer Thorbecke had geantwoord, dat hij meende, dat het juist de verpleging was, die het meest te wenschen had overgelaten en dat hij niet wilde de expeditie ongunstig beoordeelen, omdat zij mislukt was, maar wel dat er onderzocht werd, wat van de zaak was, werd het ontwerp met algemeene stemmen aangenomen;

4o. eenige ontwerpen van naturalisatie wetten. In den regel is dit hamerwerk voor den president der kamer; thans werd er echter niet geklopt dan na discussie. De vraag ontstond namelijk, welke de gevolgen zijn van de naturalisatie in de staten, waar de genaturaliseerden geboren zijn; men meende dat die genaturaliseerden in vele Staten toch ingezetenen bleven of als zoodanig beschouwd werden. De Minister van Justitie was niet in staat een voldoend antwoord te geven, maar zou de zaak onderzoeken. Dit deed den heer Taets van Amerongen voorstellen, de discussien over die ontwerpen verdagen, 't geen echter met 33 tegen 25 stemmen werd verworpen. Daarna werden de voordragten, ofschoon met grooten tegenstand, aangenomen. Bij een dier voordragten vestigde de heer van Hoëvell nog de aandacht daarop, dat er geene regeling omtrent de benoeming van vreemdelingen tot ambten en bedieningen in Indië bestond. Hij gewaagde daarvan, omdat de resident van Bandjermassing ook een vreemdeling was, die, naar hij vernomen had, als zoodanig is ontslagen. Niet, dat hij vreemdelingen wil uitsluiten, maar hij wil regeling. — De Minister van kolonien was niet in staat daarop een bepaald antwoord te geven.

5o. een brief van de heeren Strens, Olivier, Meeussen, Slicher van Domburg, Dommer van Poldersveldt en Sander, waarbij zij, in aanmerking nemende het verband der beide ontwerpen op de spoorwegen en het belang, dat de Zuider spoorweg gelijktijdig met of onmiddelijk op den Noorderspoorweg volge, en overtuigd, dat, bij den ver gevorderden tijd der zitting, de voordragt nopens de zuiderlijn niet tijdig genoeg in staat van wijzen zal zijn, voorstellen, dat de kamer besluite de discussien over den Noorderspoorweg te verdagen tot den aanvang der volgende zitting. Na langdurige discussien is dit voorstel met 47 tegen 17 stemmen aangenomen.

6o. de wetsontwerpen, vaststellende de begrooting voor de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen, 2de halfjaar 1859 en nopens de tuchtiging op te leggen aan de verpleegden in die gestichten, die niet wegens bedelarij of landlooperij zijn veroordeeld. Zij werden aangenomen het eerste met 41 tegen 2 stemmen; het laatste met algemeene (51) stemmen.

7o. de conclusie van het rapport over het verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1856, strekkende, om van het verslag der commissie een exemplaar te zenden aan den Minister van Kolonien met verzoek, om nadere mededeelingen en inlichtingen op de daarvoor vatbare punten. Deze conclusie, die in zoo ver afwijkt van 't geen tot dusver gebruikelijk was, als vroeger alleen mededeeling van het verslag der commissie werd gedaan, werd door den heer Rochussen hevig bestreden. 't Mogt hem intusschen niet baten, want zij werd zelfs zonder hoofdelijke stemming aangenomen. 't Was niet eens de eenige nederlaag, welke de Minister op dien dag zou lijden, zoo als uit het volgende kan blijken.

8o. conclusie van het verslag der commissie op de inlichtingen der regering nopens het adres van Dr. Bosch, welke conclusie strekte, om het verslag te doen drukken en ronddeelen met bepaling, dat de verstrekte inlichtingen ter griffie zouden worden nedergelegd. Na eenige discussien over de vraag, wanneer een Minister verpligt is stukken af te geven, stelde de heer Thorbecke voor, achter de conclusie te voegen: »De kamer is van oordeel, dat het zonder bijzondere redenen van weigering, ter bevoordeeling der regering, onbillijk zou zijn aan den adressant de inzage of mededeeling te onthouden van stukken, die hij tot zijne regtvaardiging schijnt te behoeven", welk voorstel met 52 tegen 18 stemmen werd aangenomen.

Na nog eenige werkzaamheden van minder aanbelang, ging de kamer tot nadere bijeenroeping uiteen. Men gelooft, dat het tegenwoordig zittingjaar voor die kamer als geëindigd kan beschouwd worden. Men verwacht zelfs, dat, wanneer de Eerste kamer, die overmorgen bijeen komt, haren arbeid zal verrigt hebben, de zitting der Staten-generaal dan voor dit zittingjaar zal gesloten worden. De ontwerpen van wet, die onafgedaan blijven, zijn behalve die over de spoorwegen, de volgende: 1o. begraven van lijken, begraafplaatsen en begrafeniskosten: 2o. algemeene bepalingen tot wering van besmetting op aankomende zeeschepen; 3o. evenredigmaking van de grondbelasting; 4o. afschaffing van den accijns op den turf en de steenkolen; 5o. wijziging van artt. der gemeentewet, rakende het plaatselijk belastingstelsel; 6o. bepaling omtrent den doortogt en het vervoer van landverhuizers; 7o. afschaffing der slavernij in West-Indië; 8o. regeling van de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen; 9o. bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedisteleerd; 10o. regeling van het geneeskundig bestuur enz.; 11o. voorstel tot het houden eener enquête over den toestand van de Maas en van de Zuid-Willemsvaart.

(Wordt vervolgd.)

Rotterdam, 6 Augustus. De weersgesteldheid blijft hier te lande zeer warm; ook in de eerste dagen van deze maand klom het kwik herhaaldelijk tot 82° en 83° F.

Overal is men op het land onledig met het binnenhalen van den oogst. Het naar huis zenden der buitengewoon opgeroepen miliciens, ook die van het Limburgsch bondscontingent, was voor de landieden eene gewenschte zaak. De berigten omtrent de opbrengst van den oogst, luiden algemeen zeer gunstig.

— Den 25sten dezer is te Nieuwe Diep een verschrikkelijk ongeluk, aan boord van de exercitie-kanonneerboot *Pro Patria*, bij de schiet-oefeningen voorgevallen en heeft de geheelde gemeente met schrik en rouw vervuld. Een stuk geschut, een tachtigponder, sprong bij het afvuren en doodde zeven personen, waaronder de commandant Gobius, terwijl vijf zwaar gekwetst werden. Een man werd over boord geslingerd. IJzingwekkend zijn de omstandigheden, die men omtrent deze ramp verneemt. De kanonneerboot is des avonds van de reede in de haven gesleept, ten einde de lijken en gekwetsten in het hospitaal op te nemen.

Naar men verzekert, is de ramp niet te wijten aan onvoorzigtigheid van de zijde der manschappen, die het stuk bedienden, maar moet de oorzaak gezocht worden in de mindere deugdzaamheid van het stuk. Immers zouden de stukken, onlangs in O.-Indie op de *Medusa* en aan boord van de *Amsterdam* gesprongen, even als dat van de *Pro Patria* van hetzelfde jaartal en van dezelfde fabriek te Luik zijn; ook moeten de brokstukken van het gisteren gesprongen kanon aan kenners de mindere deugdzaamheid van het ijzer in het oog vallend hebben bewezen.

Den 28sten had de plegtige begrafenis der slagtoffers plaats. In vier lijkkoetsen, werden de lijken vervoerd, voorafgegaan door de muziek van het instituut, twee pelotons mariniers en gevolgd door de betrekkingen der overledenen, al de officieren der land-en zeemagt, de adelborsten en de matrozen en mariniers der aldaar liggende oorlogschepen. Het was eene indrukwekkende plegtigheid. Op het kerkhof gekomen, hield een der vrienden van wijlen den commandant Gobius, de luit. t/z. van Gogh, en twee predikanten der Hervormde gemeente, treffende aanspraken, die op alle aanwezenden een zigtbaren indruk maakten.

— De *Staats-Courant* heeft thans aangekondigd, dat Z. M. de koning den generaal-majoor Meurs, op zijn verzoek, op de meest eervolle wijze, zijn ontslag als minister van oorlog heeft verleend. Indien men wel is onderrigt, is de aanleidende oorzaak tot dit verzoek een gevolg van al hetgeen is voorgevallen wegens het zamenblijven der miliciens onder de wapenen, hetgeen de minister nu vooral, nadat zij opgekomen en de kosten gemaakt waren, voor de oefening van het leger, onder alle omstandigheden, noodzakelijk beschouwde.

— De *Staats Courant* deelt heden het besluit mede, waarbij Z. M. Hoogstdeszelfs adjudant in buiten-gewone dienst, den kolonel jhr. *E. A. O. Casembroot*, heeft benoemd tot minister van oorlog, met ingang van primo September eerstkomende.

— Z. M. heeft *benoemd* tot ambtenaren van de 1ste kl. in O.-I. mr. *H. F. C. Engelbrecht*, mr. *H. B. E. C. N. Baermayer von Barienkhofen* en mr. *C. Canter Visscher*; tot ambtenaren van de 2de kl. *H. L. Köhler*, *E. S. van Noorden* en *F. A. A. Ruitenbach*; — *overgeplaatst* bij het leger in O.-I. den 2den luit. *G. C. R. R. de Graeff*, van het 8ste reg. inf., en op nieuw daarbij *gedetacheerd* voor 5 jaren den kapt. der inf. *A. P. W. Weitzel*.

— De *Haarlemsche Courant* deelt het volgende mede Den 8sten Julij is op *Curaçao* aan den aftredenden gouverneur, den Heer van Lansberge, benoemd tot gouverneur van Suriname, een dankadres aangeboden van een zeer aanzienlijk aantal inwoners, van alle godsdienstige gezindten en standen. Een dergelijk adres zal dien staats-ambtenaar worden ter hand gesteld door den handelsstand en door de uitgewekenen van Coro. De adressen gaan vergezeld, of zullen het worden, van geschenken in zilver van aanzienlijke waarde, bestemd om te zamen een tafelplateau uit te maken. De Heer v. Lansberge zal het eiland verlaten met eene voldoening, als zeldzaam een ambtenaar te beurt valt.

— Z. M. de koning heeft gratie van de doodstraf verleend aan den veroordeelden luitenant-generaal Gunkel, en die straf veranderd in 20 jarige tuchthuisstraf. Wij vernemen, dat het advies van den Hoogen Raad, in zake het verleenen van gratie, is geweest *afwijzend*, maar dat de hooge jaren van den schuldige den koning evenwel bewogen hebben, de *poena morti proxima* toe te passen. Ook de adviezen van het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland en van den minister van justitie schijnen *ongunstig* te zijn geweest.

UITTREKSEL
uit:
Herinneringen uit het leven van een indisch ambtenaar;
DOOR
E. FRANCIS. 1)

Mijn voorgaand betoog en de vele openbare geschriften, welke in de laatste dagen over de Indische aangelegenheden het licht hebben gezien, zullen voorzeker algemeen de overtuiging hebben gevestigd, dat de Nederlandsch-Indische landbouw en nijverheid voor meer ontwikkeling vatbaar zijn, en dat die ontwikkeling slechts met Europeesch kapitaal zal kunnen bevorderd worden.

Deze overtuiging heeft dan ook reeds vele welgezinde Nederlanders tot loffelijke pogingen geleid, om, door het aanwenden van hun kennis en vermogen, de productieve waarde van Indië te verhoogen, en dit gewest meer aan het algemeen belang dienstbaar te maken; doch hun welmeenend streven naar dit zoo zeer gewenscht doel, wordt nog zeer belemmerd door eene voorliefde voor Europesche kolonisatie in Indië, waarvan de verwezentlijking echter aan vele bezwaren onderhevig schijnt te zijn.

Ik schaar mij onder hen, die eene Europesche volkplanting in Indië als onbestaanbaar met den aard van land en volk in dit gewest beschouwen; maar daarentegen acht ik de uitbreiding van het *Nederlandsch* Europeesch element in Indië hoogst wenschelijk, om aan ons gezag alhier meer veerkracht bij te zetten, en door Europeesch kapitaal en bekwaamheid de inheemsche bevolking met raad en daad bij te staan, ten einde de door hen bewoonde landstreken meer dienstbaar te maken aan het bijzonder en algemeen belang.

De buitenbezittingen van Java bieden daartoe de ruimste gelegenheid aan en alle beperkingen in de toelating van geschikte Nederlanders op die bezittingen, om met hun kapitaal en ondernemingsgeest te werken. zoude beschouwd kunnen worden als eene opzettelijke benadeeling van het staatsbelang.

Ik heb gezegd: geschikte *Nederlanders*, want vreemdelingen, zonder onderscheid van welke natie, zouden de inheemsche bevolking van ons kunnen doen vervreemden, terwijl ongeschikte personen een schadelijken indruk op de in beschaving nog zoo achterlijke bevolking zouden kunnen te weeg brengen, ten nadeele van de nationale waardigheid en ter vernietiging van onzen zedelijken invloed op de Indische volken.

Het stelsel voor de toelating van Nederlanders op de buitenbezittingen, met het doel om, door hulp en medewerking van inlanders, ondernemingen van nijverheid te beginnen, voort te zetten en uit te breiden, moet mijns inziens gegrond zijn op eene wederzijdsche overeenkomst tusschen het Gouvernement en de ondernemers; zoodanig, dat het eerste de bescherming van den persoon en de eigendommen der ondernemers op zich neemt, en de laatsten zich verbinden voor de geschiktheid van hunne onderhoorigen te zorgen en de regten der inboorlingen te eerbiedigen.

De hiertoe dienstige bepalingen zijn door mij op eene andere plaats van dit derde deel opgegeven.

Is Europeesch kapitaal en industrie een groot vereischte, om de zedelijke en stoffelijke belangen der buitenbezittingen van Java te bevorderen, niet minder noodzakelijk is eene grootere uitbreiding van het Europeesch element op Java, om aan dit eiland meer welvaart te verzekeren en den toenemenden schadelijken invloed van Chinezen en Arabieren onder de Javaansche bevolking te beteugelen en het Europesche gezag in Indie te schragen.

Dit doel te willen bereiken door Europesche kolonisatie zou evenwel gelijk staan met de verdringing te vorderen van eene goede bevolking van 10,000.000 zielen, die hunne haardsteden ten behoeve van vreemdelingen zouden moeten verlaten; want de bodem van Java is reeds zoodanig bebouwd en benuttigd, dat eene vreemde bevolking zich nergens op dit eiland zoude kunnen vestigen, zonder op directe of indirecte wijze de regten der inboorlingen te kwetsen, ten ware men tot verblijfplaats wilde kiezen de dorre streken aan de toppen der bergen of aan de ongezonde stranden der zuidkust, alwaar de kolonisten met vele moeijelijkheden zouden te kampen hebben en een spoedigen dood te gemoet gaan.

Onder deze omstandigheden is het mij voorgekomen, dat het beöogde doel ter uitbreiding van het Europeeshe element op Java, zonder de belangen der regering of die der inboorlingen in eenig opzigt te benadeelen, zou kunnen bereikt worden, door eene eenvoudige toepassing van bestaan hebbende en nog werkende stelsels der inlandsche vorsten van Java en zulks ten behoeve van geschikte en door het gouvernement toegelaten Nederlanders.

De vorsten van Solo en Djocjocarta beschikten en beschikken nog over hunne regten op den grond ten behoeve van derden, zoo als zij in hun belang dienstig achten: op dien voet zoude ook het gouvernement over een gedeelte van zijne regten ten behoeve van geschikte Nederlanders kunnen beschikken, met inachtneming der regten en aanspraken van de inheemsche bevolking.

Welke uitlegging men ook geve aan de regten van den Souverein op den grond, moet men toch eindigen met aantenemen, dat het eigendomsregt aan den eersten ontginner behoort, en dat mitsdien het regt van den Souverein zich niet verder kan of mag uitstrekken dan tot het heffen eener billijke belasting.

Dit beginsel wordt dan ook op Java, zoowel in het Oostelijk gedeelte, alwaar de grond gemeenteeigendom is, als in de Sundalanden, alwaar het individuëel grondbezit bestaat, door het gouvernement gehuldigd.

Het heffen eener belasting is dan ook het eenig regt, waarover het gouvernement ten behoeve van derden zoude kunnen beschikken, zonder inbreuk te maken op de regten der eerste ontginners.

In verband met een en ander vermeen ik, dat het gouvernement gevoegelijk en zonder iemands belang te kwetsen, de vestiging van Nederlanders in de binnenlanden van Java zoude kunnen aanmoedigen en bevorderen, door den afstand van zijne regten op de heffing eener belasting. Zoodanige overdragt van reg-

1) Van dit werk is het derde en laatste deel ter perse en zal spoedig uitgegeven worden.

zou dessa's gewijze kunnen geschieden ten behoeve n zoodanige Nederlanders, die, hetzij in de dienst n den lande of anderzins, voldoende blijken gegen hebben van hunne geschiktheid voor den omgang t de inlanders; terwijl, ingeval later mogt blijken, eenigen onder hen of hunne opvolgers of nakomegen ongeschikt zijn voor zulk eene naauwe aaning met de bevolking, zij verpligt behooren te worn, hun verblijf te houden op de hoofdplaats der rentie, waarin zij te huis behooren, of wel op een hoofdplaatsen van Nederlandsch Indie, een en ander beoordeeling der regering.

Deze voorzorgen zijn noodig om de katastrophen voor komen, welke Britsch-Indie zoo schrikbarend hebben oerd, dewijl de ruwheid en grove zeden der minbeschaafde klassen van Europeanen steeds hinderzullen zijn, om hen in harmonie te doen leven met n inlander van den Indischen Archipel, die, bij zachtrdigheid van karakter, zich door bescheidenheid van den kenmerkt en den dood zou verkiezen boven eene leediging.

De afstand van het boven bedoeld regt zal kunnen schieden onder de benaming van verkoop van Doeinen in Nederlandsch-Indië aan Nederlanders.

De verkoop aan Nederlanders, met uitsluiting van le vreemdelingen, is noodig, zoowel tot handhaving ner goede politie over de Europeanen in de binnenoden van Java, als ook om den grondeigendom te rzekeren aan Nederland.

De aftestane perceelen zullen kunnen bestaan uit n of meer dessa's, doch moeten nimmer de uitgerektheid van drie tot vier palen vierkant te boven an; daarom zal, hetzij dadelijk, hetzij onder verzering van twee goede borgen, binnen zekere termijnen, et bijberekening van behoorlijke renten, bv. 7°/₀ 'sjaars, de waarde van die perceelen aan den lande taald worden; terwijl tot maatstaf voor de berekeng van de te betalen som aangenomen kan worden t gemiddeld bedrag der over de laatst verloopen ie jaren ontvangen landrenten en de kapitalisatie n die som, door eene renteberekening van zeven ercent 's jaars, in diervoege, dat voor eene dessa, die 100.— 'sjaars aan belasting heeft opgebragt, de aan n lande te betalen waarde zal bedragen *f* 1414²/₇.

(*Wordt vervolgd.*)

Ingezonden Stukken.

In nr. 15 der editie voor *Nederland* van het *Bataviaasch Handelsblad* leest men op bl. 447: «In kunsten en wetenschappen is het stil, en de bestaande maatschappijen toonen weinig werkzaamheid. De oorlog in Italie, die elks oplettendheid tot zich trekt, en de daardoor ontstane stilstand in den handel, zijn niet vreemd aan de mindere aktiviteit der geleerde maatschappijen, waarbij de Natuurkundige vereeniging echter altijd eene eervolle exceptie maakt."

Die zoo pertinent spreekt, moet kunnen bewijzen. Het publiek, at belang stelt in de wetenschappelijke instellingen hier te lande, al dus zeker met verlangen de bewijzen van de mindere werkzaamheid dier instellingen te gemoet zien. Het zou anders wel ons kunnen gelooven, dat dr. *Pijnappel* gelijk had, toen hij schreef, at die instellingen aan atrophie lijden.

Voor haren goeden naam zijn die instellingen ook zeker verlangend te vernemen, in welk opzigt slechts de Natuurkundige vereeniging op haar eene eervolle exceptie zou maken. Zij zullen dan in de gelegenheid zijn, zich te verantwoorden en het schoone voorbeeld, dat haar gesteld wordt, kunnen navolgen.

Zonder nadere toelichting van de aangehaalde woorden van het Batav. Handelsblad zou men, in verband met zeker artikel in de gewone editie van dat blad van 17 September jl. no. 75, bijkans geneigd zijn, ze toeteschrijven aan vleijerij.

X.

(*Redactie.*)

[illegible]

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
September	15	Nederlandsch	Kosmopoliet	Bouten	Nederland	19 Junij	Batavia
"	—	Z. M.	brik Padang	Luit. t/z. 1 kl. Keuchenius	Muntok	4 Sept.	"
"	—	Engelsch	Solent	M. Brooks	Londen	18 Junij	Shanghae
"	16	"	Spirit of the North	Martin	Liverpool	30 "	China
"	—	Nederlandsch	Wilhelmina Lucia	G. Poolman	Batavia	15 Sept.	Amsterdam
"	17	"	Hendrik Ido Ambacht	J. Bijl	Sunderland	-	Singapore
"	—	Engelsch	Egmont	S. G. Gibson	Shanghae	12 Aug.	Londen
"	18	"	Harrest Home	W. Wright	Singapore	26 "	Cowes

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
September	18	Nederlandsch	bark	Maria Agnes	B. ten Brink	Soerabaija
"	—	"	"	Maria Magdalena	J. H. Willebrink	"
"	19	"	brik	Jacqueline en Elise	B. Sikkens	Australie
"	—	Ned. Indisch	schoener	Pangeran Moh. Sab	Abdul Kadier	Bencoelen en Padang
"	—	Zweedsch	bark	Maria Auguste	G. K. E. Bijström	Cheribon
"	—	Deensch	schip	Rapid	Möller	Londen
"	20	Nederlandsch	"	Bellatrix	Sandberg	Amsterdam
"	—	"	bark	Henriette Wilhelmina	W. C. Kuijk	Sydney
"	—	"	"	Agatha Maria	W. B. van Zijp	Soerabaija
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang
"	—	"	schip	Egbert	B. Tormijn	Pamanoekan
"	—	"	brik	Marzoek	Sech Bagoei	Cheribon
"	21	Nederlandsch	brik	Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes	O. S. Parma	Soerabaija
"	—	"	bark	Noord-Braband	H. R. Bok	Indramaijo
"	—	"	"	Mary Goddard	J. Haring	Schiedam
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Makasser	A. G. Bosch	Bencoelen en Padang
"	—	"	bark	Smallwood	H. W. Miner	Padang

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
September	17	Z. M.	schoener	brik Padang Luit t/z. 1 kl.	A. W. Keuchenius	Muntok	4 Sept.	
"	—	Nederlandsch	schip	Kosmopoliet	J. Bouten	Rotterdam	19 Junij	B. Kopersmit & Co.
"	—	"	"	Willem Kroonprins der Ned.	W. J. B. Zetteler	Pasoeroean	9 Sept.	Schimmelpenninck & Co.
"	—	Amerikaansch	bark	Queck Step	C. H. Odell	Australie	18 Aug.	Paine, Stricker & Co.
"	18	Nederlandsch	"	Ottolina	J. J. Prange	Singapore	27 "	Maclaine, Watson & Co.
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Banda	Neije	"	14 Sept.	W. Cores de Vries.
"	—	Fransch	bark	Nicolaas Cezard	Peraux	Samarang	13 "	J. Cezard & Co.
"	19	Nederlandsch	"	Reijerwaard	W. J. Saiblairolles	Rotterdam	6 Junij	B. Kopersmit & Co.
"	—	"	"	Zeenimph	J. W. J. W. Elias	Samarang	17 Sept.	Hauger & Schuurman.
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Soerabaija	16 "	W. Cores de Vries.
"	—	"	brik	Fathus Seroer	Sech Bagaweer	Palembang	5 "	Buijs, Jacobsen & Co.
"	20	"	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Soerabaija	16 Sept.	Levert & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	brik	Adèle*	H. B. R. Jaski		Haager & Schuurman.
"	bark	Zeenimph	J. W. J. Witsen Elias	Amsterdam	"
"	"	Commercie Compagnie	G. J. Bruker		"
"	"	Pauline*	B. J. Post		"
"	"	Henriette*	J. van Loenen		"
"	"	Cosmopoliet*	Westenink		"
"	brik	Louise Roeloffina*	Sijbrandi	Tjilatjap	"
"	schip	Zaanstroom	R. L. Schaap		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Yssel	Maarschalk		"
"	brik	St. Michael	L. D. Boswijk		"
"	bark	Canton	H. J. Tweehuijs		"
"	"	Euterpe	A. Kuijpers		"
"	"	Louis Meijer	O. Hazewinkel		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
"	"	Maleijer	Bok		Busing, Schröder & Co.
"	"	Agatha en Maria	W. B. van Zijp	Soerabaija	Dümmler & Co.
"	schoener	Argo	Scherpbier		"
"	schip	Stad Leijden	Dekker		"
"	"	Maria Anna*	Overgaauw	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	brik	H. Willebrordus	de Boer	Nederland	"
"	"	Koerier*	T. A. Rotgans		"
"	bark	St. Jan*	Lammerts		"
"	"	Catharina Maria	J. A. Ballot		"
"	"	Neerlands Koningin	Geerling		"
"	schip	Doctrina en Amicitia	Straatman	Nederland	"
"	"	Philips van Marnix*	E. van Duijn		B. Kopersmit & Co.
"	"	Biesbosch*	J. H. Mugge		"
"	bark	Vriendentrouw*	D. Grevelink		"
"	"	Nicolaas Witsen	B. J. Stoffels		"
"	"	Jacoba Helena*	J. Swart		"
"	"	Sara Alida Maria	S. Stapert		"
"	"	Scheveningen	J. K. Annokkee		"
"	bark	Henriette Elisabeth Susanna*	A. Meijboom		"
"	"	Reijerwaard	W. J. Saiblairolles		"
"	schip	Tonia*	C. F. Zeeman		"
"	"	Kosmopoliet*	J. Bouten		"
"	"	Stad Dokkum*	N. van der Werff		"
"	"	Ouderkerk a/d. Amstel	D. H. Kramer		"
"	"	Phoebus*	de Boever qq		Paine, Stricker & Co.
"	"	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
"	"	Staatsraad van Ewijck	de Winter		"
"	bark	Drie Vrienden	Anderson	Rotterdam	"
"	"	Ottolina	Prange		"
"	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		J. Cezard & Co.
"	bark	Honingbij	van der Valk		"
"	"	Loevesteijn	Vonck		"
"	"	Beurs van Rotterdam	de Vos		"
"	brik	Bengalen			"
Ned. Indisch	bark	Hawil Hair*	Sech Arfan	Cheribon	B. J. Jacobs.
"	"	Alnoer*	Sech Sultan	Samarang	"
"	schip	Fathool Moebarak*	Said bin Segaf	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	"
"	"	Djelanie*	Said bin Alie	Cheribon	"
"	"	Srie Palembang*	Tjia Tjiangsin	Palembang	"
"	brik	Fathus Seroer*	Sech Bagaweer		"
"	schoener	Chieftain*	Kruijmel	Billiton	Reynst & Vinju.
Engelsch	brik	Spirit of the Age*	Billing		Morgan, Melbourn & Co.
"	bark	Gaze Hound*		China	Maclaine, Watson & Co.
"	brik	Kate*	Grange	Melbourne en New Zeeland	"
Hamburgsch	bark	Elise Rübcke*	Boijsen		Metzendorff, Wilmans & Co.
Fransch	schip	Pallas*	Dabun		Busing, Schröder & Co.
"	"	Johanna*	Wetzel	Bordeaux	C. Bahre & G. Kinder.
Bremen	"	Fides*	Arfmann		"
Hanover	bark	Esperance*	H. A. Feijen		E. Moormann & Co.
Oldenburg	schoener	Alfred Herman*	W. Brummer	Sydney	"

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER		VAN
September	8	Ned. Indisch	schoener	Hap Hoap	Abdulla bin Labak	8 Sept.	Djawana
"	9	Gouv. Mar.	stooms.	Java	H. F. Bernosten	6 "	Batavia
"	—	Nederlandsch	schip	Elisabeth	H. A. Harm	4 "	Macasser
"	—	Ned. Indisch	bark	Thae Liong	Tjan Binsik	2 Aug.	Riouw
"	10	Fransch	schip	St. Jean	Gillette	5 Sept.	Pasoeroean
"	12	Nederlandsch	"	Helena en Anna	Lupcke	3 "	Batavia
"	—	Ned. Indisch	bark	So-oothan	Sech Bauseer	26 Aug.	Pontianak
"	—	"	stooms.	Padang	Guijot	10 Sept.	Batavia
"	—	Nederlandsch	bark	Maria Catharina	H. C. de Bos	6 "	"
"	—	Ned. Indisch	"	Oosterling	J. H. Walter	10 "	Macasser
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	11 "	Soerabaija
"	13	"	bark	Kalimantan	Lie Oentat	9 "	Cheribon
"	—	"	"	Kiem Tiat Goat	Goeij Bingkiat	30 Aug.	Batavia
"	14	"	"	Hoksing	I Pek I	7 Sept.	Riouw
"	—	Nederlandsch	"	Johanna Geertruida	P. Flens	10 "	Macasser

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR
September	10	Nederlandsch	bark	Java Koerier	C. Diepering	Soerabaija
"	—	Ned. Indisch	"	Maas Dennok	Abdul Adjies	Pontianak
"	—	"	schoener	Kiem Tjiat Tjiag	Io Ingan	Riouw
"	13	"	stooms.	Padang	Guijot	Soerabaija
"	14	"	"	Oenarang	S. van Hulsteijn	Batavia
"	—	Z. M.	"	Merapie	Kapt. Luit. t/z. E. M. Baak	"
"	15	Ned. Indisch	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Tagal
"	—	Fransch	"	Nicolas Cezard	F. F. Perraux	Batavia en Frankrijk

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Maria Adolfina	A. Blom		C. Damnitz & Co.
"	"	Julie Claire	A. van Oosteroom		Dorrepaal & Co.
"	"	Vijf Vrienden	C. Johan	Nederland	van Maanen & Co.
"	"	Eduard Marie	M. F. Remmers		Dorrepaal & Co.
"	"	Alblasserdam	J. Thoen		MacNeill & Co.
"	"	Hermina Maria Elisabeth	U. Benjer		B. Kopersmit & Co.
"	"	Johanna en Geertruida	P. Flens		Gezagvoerder.
"	"	Maria Catharina	H. de Bos		C. Damnitz & Co.
"	schip	Elisabeth	H. A. Harms		Dorrepaal & Co.
"	"	Helena en Anna	J. C. F. Lupcke		"
Fransch	"	La Rose	G. Chabarines	Frankrijk	MacNeill & Co.
"	"	St. Jean	C. Gillette	Frankrijk	Dorrepaal & Co.
Belgisch	"	Philotax	Weijsen		"
Ned. Indisch	bark	Srie Nagara	Intje Kandar		Gezagvoeder
"	"	Fatahool Moebarak	Abdul Rachim	Riouw	"
"	"	Kiem Hek Soen	Oeij Bokking	Riouw	"
"	"	Kiem Hing Sing	Lim Bianwtioe		"
"	"	Alrachmanie	Hadjie Moh. Sedik	Singapore	"
"	"	Djoedool Karim	Ammondin		"
"	"	Faulke Nassar	J. H. van Garling	Soerabaija en Macasser	"
"	"	Kim Goan	Go Kaisoeij		"
"	"	Thae Liong	Jeraffi Tjan bin Sik		"
"	"	So-oothan	Sech Banseer		"
"	"	Kiem Tjiat Tjiang	Goei Bin Kiat		"
"	"	Goan Lie	Lo Sim Tjiam		"
"	"	Hoksing	I Pik I		"
"	"	Oosterling	J. H. Walter		"
"	schoener	Hap Eeng	Tan Kie	Riouw	"
"	"	Bintang Toedjoe	C. F. Beasleij		"
"	schip	Gana Salim	Sech Abdulla		MacNeill & Co.
"	bark	Crinoline	A. K. E. A. Paré		Soesman & Co.

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN
September	7	Hamburg	bark	Johannes	C. J. S. Bruhn	Batavia
"	—	"	"	Herschel	C. Hauschild	"
"	8	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang
"	9	"	"	Menado	A. Couteron	"
"	10	"	bark	Elma hoor Balhair	Sech Bahanan	Batavia
"	—	Fransch	"	Jessore	C. Gachet	"
"	11	Nederlandsch	"	Pieter Corneliss. 't Hooft	N. Koens	Schiedam
"	12	Ned. Indisch	"	Hing Goan	Intje Aloewie	Riouw
"	—	Nederlandsch	"	Vesta	J. P. C. Gerrebrands	Batavia
"	13	Ned. Indisch	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang
"	—	"	"	Ambon	W. Vogel	Macasser
"	—	Z. M.	"	Schroefschoener Java	H. F. Bernoster	Batavia
"	—	Ned. Indisch	bark	Fathool Pair	Said Molahela	Pasaroean
"	—	"	"	Krabbe	Mardam	"
"	—	"	"	Fathool Wahap	Sech bin Smeer	Sumanap

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR
September	8	Nederlandsch	bark	Zeenimph	J. W. J. Witsen	Batavia
„	—	Ned. Indisch	„	Krabbe	Mardam	„
„	—	Engelsch	„	Monarch	W. Man	Samarang
„	9	Nederlandsch	„	Helmers	A. Messen	„
„	—	„	„	Johannes Hendrikus Ferdinand	Lodewijks	Batavia
„	11	„	„	Koophandel	S. de Vries	„
„	—	Ned. Ind.	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Nederland
„	—	Fransch	bark	L' Espérance	van Entere	Batavia
„	—	Nederlandsch	„	Osriis	Kramer	Macasser
„	—	Ned. Indisch	„	Alujoesoor	Said Bakaba	Nederland

In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Ned. Indisch	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia	Hill Broekman & Co.
Amerikaansch	schip	Spitfire	J. W. Areij		Fraser, Eaton & Co.
Nederlandsch	„	Regina Maria	Ouwehand	Nederland	„
„	„	Goede Verwachting	Van Lindonck	Nederland	„
„	„	Dirk Arnold	de Veer	Nederland	„
„	„	Walcheren	K. Hoek	Rotterdam	„
„	„	Zeeland	H. P. Hazewinkel	Nederland	„
„	„	Von Berg	Muller	Nederland	„
Noorweegsch	„	Favoriten	P. Kaurin	Cowes	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
Hamburgsch	„	Johannes	Bruhn	Sydney	„
„	„	Herschel	Hauschild		„
Nederlandsch	„	Arlequin	Singer		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Vereeniging	J. de Jong	Nederland	„
„	„	Macao	J. Krol	Nederland	„
„	„	Commissaris des Konings van der Heim	van Zanten		J. F. van Leeuwen & Co.
„	„	Jeannette Agatha	Cleijndert		„
„	„	Borneo	De Best	Nederland	„
„	„	Maria Adriana	Van der Held	Nederland	„
„	„	Pieter Corneliszoon 't Hooft	N. Koens	Nederland	„
„	„	Prins Maurits	J. J. Bart		B. Kopersmit & Co.
„	„	Aegidia en Paulina	T. K. Veldman		„
„	„	Henriette Maria	de Boer	Nederland	„
„	„	Admiraal van Heemskerk	Koning	Nederland	„
„	„	Marianne	de Vries	Amsterdam	„
„	„	J. M. Kemper	H. P. Groubeck		„
„	„	Gebroeders Houtman	J. K. Salm		B. J. van Eck & Co.
„	„	Samuel Hendricus	C. J. Bax		„
„	„	Dorothea Henriette	A. G. Bouten		„
„	„	Vesta	D. Smith	Holland	„
„	„	Staatsraad Baud	J. P. C. Gerrebrands	Nederland	E. ten Brink & Co.
„	„	Bulgersteijn	T. de Jong		„
„	„	Ida Willemina	B. Verhagen		„
„	„	Nieuw Lekkerland	B. P van Wijland	Nederland	„
Zweedsch	„	Sverige	Ruden	Nederland	Adam & Co.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 30 Julij. Doggersbank, Valentien qq., Java.
2 Aug Hebé, Kiehl, dito.
Burgemeester Hoffman, Dijkema, dito.
5 Maasstroom, Mellema, dito.
Ida Elisabeth, Kramer, dito.
6 Almonde, Surie, dito.
Hellevoetsluis. 27 Julij. Wilhelmine, Thompson, Hongkong.
29 Duisburg, Wiegman, New-York.
Amalia, Habert, dito.
Fosca Helena, de Waal, dito.
31 Anna, Freerichs, dito.
7 Aug Alexander, Bain, dito.
Texel. 26 Julij. Jan van Schaffelaar, Verbeek, Sydney.
28 Anna, Dabroek, Java.
31 Constantia, van Monnom qq, dito.
5 Aug Beatrix, van Wijk, dito.
Johanna, Ouwehand, New-York.
6 Rhijnvis Feith, Lammerts, Java.

Vertrokken.

Brouwershaven. 9 Aug. Hendrik Jan, van der Meijden, Batavia.
Hellevoetsluis 26 Julij. Paul Johan, Kooy, dito.
30 I. C. Jones, Woodburn, New-York.
9 Aug Joh. Lodewijk, van de Waal, Batavia.
St. Helena, Sterkenburg, Padang
Texel. 7 Aug. Hendrikus Gerardus, van der Zee, dito.

Zeilklaar.

Brouwershaven, 9 Aug. Weltevreden, Duinker, Batavia.
Noach, Wierikx, Sydney.
Texel. 9 Aug. Nieuw-Holland, Tuk, Batavia.
Amstel, Rademaker, dito.
Graaf Dirk III, Rotgans, dito.

Schepen In Lading.

TE AMSTERDAM.

Batavia en Samarang........Cornelis Houtman. — Rolman.
id. en Soerabaija........Graaf Dirk III. — Rotgans.
id en id. ....Oceaan. — Poestkoke
id. Samar en Soerab.....Amstel. — Rademaker.
id. id. en id. .....Schoon Verbond — D. Borchers.
id. id. en id. .....Jacob. — Börger.
id. id. en id. .....Decima. — Akkerman.
id. id. en id. .....Ardjoeno. — Rapp.
id. id. en id. .....Sir Robert Peel. — Lange.
Samarang....................Johanna Hendrika. — v. d. Weijden.
Singapore....................Bosphorus. — Kruijsinga.
Melbourne....................Kandanghauer. — Zeelt.
K. d. G. Hoop en Port Natal.Estafette. — Rietveld.
Kaap de Goede Hoop........Wildeman. — Driest.

TE ROTTERDAM.

Batavia.....................D'Elmina. — Teengs.
id. ....Bantam. — v. d. Bolck.
id. en Soerabaija........Cortgene. — Dunlop.
id. Samr. en Soerabaija..Cornelia Mathilda. — Snoeij.
id. id en id. .....Hollandia — Wap.
Padang......................Benin — Grafthuis.
Kanagawa (Japan)..........Krimpen A/D. Lek. — Ouwehand.
Vertrekt November.
Kaapstad en Port Elisab.....Henriette. — v. d. Veen.

TE SCHIEDAM.

Batavia......................Albrecht Beijling. — Muller.

Vrachten.

Van Nederland	naar	Batavia	*f* 35 à —		met 15%
„ „	„	Samarang	„ 40 „ —		
„ „	„	Soerabaija	„ 45 „ —		
„ „	„	Singapore	„ 50 „ —		
„ „	„	Kaap de Goede Hoop	„ 40 „ —		
„ „	„	Japan	„ 80 „ 90		
„ Engeland	„	Australia	£ 8 à £ $8^1/_2$		pr. reg. ton
„ „	„	Singapore	„ 2 „ „ $2^1/_2$		
„ „	„	Java	„ 2 „ „ $2^1/_2$		

Scheepstijdingen.

Harwich. 2 Aug. Het alhier in avarij binnengeloopen Nederlandsch schip Friesland, kapt. Mispelblom Beijer, van Amsterdam naar Batavia, heeft de reparatie in zooverre geëindigd, dat het heden van de Patent-Slip is gelaten.

Greenock. 2 Aug. Het Engelsche schip Scotia, kapt. Ward, 29 Julij van hier naar Soerabaija vertrokken, is lek gesprongen en dien ten gevolge gisteren avond geretourneerd.

Kaap de Goede Hoop 30 Junij. Het schip Lesmoyne, kapt. Dempster, van Soerabaija naar Rotterdam, is 9 dezer lek en met verlies van zeilen in de Algoabaai binnengeloopen Het schip moet lossen om te repareren.

Havana. 29 Julij Met het op eergisteren alhier van China gearriveerde Nederlandsche schip Bellona, kapt. Kluin, zijn aangebragt 427 emigranten. Gedurende den overtogt zijn 73 overleden.

Montevideo 28 Junij De Nederlandsche schoener Sophia, kapt Kruise, van hier naar Rio-Janeiro, is bij het verlaten der haven met de Fransche bark Mignene in aanzeiling geweest en heeft daarbij belangrijke schade bekomen. Het schip is geretourneerd om te timmeren.

Rio-Janeiro. 1 Julij. Het Nederlandsche schip Vier Gebroeders, kapt. ter Marsch, van de Clyde naar Batavia, is hier heden lek binnengeloopen.

Aangekomen Passagiers.

Van Java: Per Almonde, kapt Surie, de heeren E. W. Fabritius, M. Vis, H. D. Boekholt met echtg. en 4 kinderen, en de majoor L. Pison.

Per Ida Elisabeth, kapt. Kramer, de heeren Lindeman (particulier), 5 kinderen en Jav. bediende, E. W. Muller (geneesheer), echtg en 2 kinderen, W. F. Neijs, (controleur bij de land-ink. en cultuur op Java), 2 kinderen en Jav bediende, alsmede 2 gepasp. soldaten.

Per Constantia, kapt van Monnom qq., de heer P. Gruneau met 2 zonen.

Van Sydney: Per Jan van Schaffelaar, kapt. Verbeek, de heer H. J. Jansen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Java: Per Nederland en Oranje, kapt. van Ruyven, de heeren Jansen en Dornseiffen.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 29 Julij. Fanny, Wulff, Batavia.
1 Aug Gerda, Jansen, Samarang
Hamburg. 28 Julij. Voorwaarts, Kikkert, Bahia.
31 Neumühlen, Heuer, Batavia.
1 Aug Frisia Westphalia, Peters, Hongkong.
Gothenburg. 20 Julij. L. A. Bang, Morck, Soerabaija.
23 Sydpolen, Söderberg, Batavia
Bordeaux. 5 Aug. Visir, L'Hotellier, dito.
St. Helena. 24 Junij. Henriette, Harms, Singapore.
vertrok 26 n. Hamburg.
26 Zephir, de Vries, Java.
Triton, Adriaans, dito.
beiden vertrok 28 n. Rotterdam.
Simonsbaai. 1 Julij. Jan van Brakel, de Roever, Amsterdam.
New-York. 12 Julij. Johanna Brous, Bouman, Marseille.
Ecliptica, Boomgaard, Triëst.
Fernambucq. 18 Junij. Speculant, van Wagtendonk, Rotterdam.
vertrok 9 Julij n. Bahia.
Montevideo. 8 Junij. Levant, Tolner, t. Ubes.
laatst v Rio-Grande.
23 Clara Wilh., Zuiderduin, Hamburg.
Buenos-Ayres, 4 Junij. Claas Thijlen, Geerds, Londen.
7 Hendrik Willem Karel, van Ingen, Liverpool.
12 Economy, de Jong, dito.
21 Diana, Pille, Rio-Janeiro.
Wilhelmina, Braat, Londen.
23 Abeona, Don, Newcastle.
26 Joan, Rink Fijn, Rotterdam.
Rio-Janeiro. 1 Julij. Saramacca, de Vries, Triëst.
Vier Gebroeders, ter Marsch, Glasgow, (n. Batavia.

Vertrokken.

Clyde. 29 Julij. Scotia, Ward, Soerabaija.
2 Aug. Malvina Vidal, de Jonge, Buenos-Ayres.
Bahia. 30 Junij. Courier, Petersen, Rotterdam.
Buenos-Ayres. 18 Junij D. T. Visser, van der Linden, Londen.
Rio-Janeiro. 7 Julij. Udonia, Dinkela, Fernambucq.
8 P. C. Eleonore, Pybes, 'tKanaal.
9 Nina, Huisman, Marseille.

In Lading.

Londen. 1 Aug. Mary Ross, Meijer, Batavia.
Liverpool. 5 Aug. Chili, Röper, dito.
New-York. 12 Julij. Nederland, Ruyter, Rotterdam.

Gepasseerd.

Goudstaart. 27 Julij. Staatsraad v. d. Houven, Heymeriks, Amst. n. Batavia.

HANDELSBERIGTEN.

VAN DEN 25 JULIJ TOT EN MET DEN 8 AUGUSTUS 1859.

Te Amsterdam en *Rotterdam.*

Niettegenstaande de pogingen, welke door de Fransche regering worden aangewend, om Europa van de vredelievendheid harer inzigten te overtuigen en hare verstandhouding met de overige mogendheden, vooral met Engeland, op den voet te brengen als noodig is om het algemeen vertrouwen te herstellen, zoo heeft zulks tot dusverre het gewenschte doel niet bereikt en verkeert men nog altijd in eene onaangename, op den handel zeer nadeelig werkende onzekerheid omtrent het eindresultaat van den verloopig gesloten vrede.

Ondertusschen wordt wel door een en ander de hoop op eenen goeden afloop levendig gehouden en was de weldadige invloed daarvan ook aan onze colon. waren-markt reeds bemerkbaar, zoowel in het langzaam toenemen der verzendingen naar het buitenland als in de algemeen iets betere stemming; zoodat — mogt het Italiaansche vraagstuk tot algemeen genoegen opgelost en de harmonie in de staatkunde van Europa geheel hersteld worden — men teregt eenen zeer belangrijken najaarshandel tegemoet ziet.

Koffij. De Najaars-Koffijveiling der N. H. M. zal te Amsterdam den 7den September e. k plaats hebben en bestaan uit:

549,863 Balen en 250 Vaten *Java*, 9450 Bn. *Padang* en 4700 Bn. *Macassar*, te zamen 564,013 Bn. en 250 Vaten.

De N. H. M geeft de verzekering dat zij vóór hare Voorjaarsveiling van 1860 geene andere *Java*, *Padang* en *Macassar* koffij, dan de bovengemelde hoeveelheid, aan de markt zal brengen, met uitzondering van beschadigde Koffij, waarvan de verkoop noodzakelijk zal worden geacht.

Het verschil in hoeveelheid tusschen deze en de voorgaande najaars-veiling veroorzaakte meerdere vasthoudendheid bij de verkoopers, en bevestigde de goede stemming die voor dit artikel bestond. Voor goed ordinair *Java* op ceêl liggende werd dan ook 38 $^1/_2$ cs. betaald, en voor groene *Java* vertoonde zich meer vraag; van deze laatste sorteering werden eenige ceêlen tot 39 cs omgezet.

De veiling der 981 Balen *Bombay*, te Amsterdam op 4 dezer gehouden, liep coulant af en werd daarin van 37 tot $40^1/_2$ cs. besteed.

Rijst. Van *Java* Rijst werden afgedaan, te Amsterdam bij de N. H. M 3779 Bn. blank, 2e soort tafel, per Willem Eggerts tot *f* $8^1/_2$ aan boord te ontvangen, en bij partic. te Rotterdam 2400 do. ordinair ex Schoonderloo tot *f* $6^1/_2$. 1130 dito grof blank ex Prinses Amalia van *f* $7^1/_2$ à *f* $8^1/_2$ en te Amsterdam: 3201 dito gewoon en grof blank ex Elfstraud van *f* $6^1/_2$ à *f* $7^1/_2$. De bij partic per Kinderdijk aangevoerde 8715 Balen zijn aan de markt. In *Arracan* hadden wederom geene omzettingen plaats. De toestand van het Rijst-artikel blijft bij voordurend gebrek aan orders op gepelde soorten steeds lusteloos.

Suiker. Sedert het vorig berigt ondervonden de prijzen aanvankelijk eenen kleinen teruggang, welke tot aan de Veiling der N H M. op 29 Julij aanhield. Onder dien indruk werden verkocht, 1463 Kranj. *Java* No. 14 Zeemonster pr. Oscar I tot *f* $34^3/_4$ voetstoots van boord, en 2113 Kranj. *Passaroean* No 11 op zolder ex Nieuw-Holland tot *f* $33^1/_2$ De veiling der N. H. M. van 74,826 Kranj. *Java*-Suiker liep zeer ferm en boven verwachting hoog af, namelijk *f* 4 à *f* $4^1/_2$ boven de middenprijzen van Mei; daarin werden ca. 25/m. Kranj. voor exportatie genomen, waarvan een groot deel voor Rusland.

Tabak. De veilingen te Rotterdam op 3 dezer door particulieren gehouden liepen als volgt af: 148 Pn. *Java* verk van $15^1/_2$ tot 50 cs, 208 do. do. Plant Stoll, ex Prinses Amalia verk van 23 à $56^1/_2$ cs, dooréén 31 cs; 6 Pakken *Manila* la. *Yloilo* opgeh. tot 90 cs; 8 do. 2a. do. opgeh. tot 90 cs, 312 do. 3a. do. waarvan verk 72 tot $52^1/_2$ cs., en 240 opgeh. tot 55 cs, 84 do 4a. do. waarvan verk. 8 tot 44 cs en 76 opgeh. tot 45 cs.; 33 do. 5a. do waarvan verk. 29 van 38 à $38^1/_2$ en 4 opgeh. tot 40 cs, die later uit de hand afgedaan werden; verder 86 Pakken *Manila Capis* la à 5a. verk. van $34^1/_2$ à 42 cs. 89 Pn. do. *Cagayan* waarvan 34 verk. van $60^1/_2$ tot $89^1/_2$ en 5 opgeh van 65 à 75; 208 Pn. do. 3a. *Yloilo* opgeh. tot 55 cs; 96 do. 5a. *Yloilo* waarvan 25 verk. tot 42 cs en 71 opgeh. van 38 à 42 cs.

Te Rotterdam zijn ca 300 Pakken *Manila* la, 2a, 3a, 4a. en 5a. *Yloilo, Zebu* en *Capiz*, benevens ca. 100 Pakken *Arracan* door partic. in veiling aangeslagen. Op 24 dezer zullen te Amsterdam door partic. geveild worden 3003 Pakken *Java*, merk Blitar, Ngrowo en Djambean aangebragt per Louise, terwijl bij inschrijving op 9 dezer de 104 Pakken Kawi ex Kinderdijk te koop zijn. De 204 Pakken *Malang* PA & TW, aangevoerd door de 2e hand, werden in de grossierderij gebragt. De per Atlantic gearriveerde partijen *Java* bestaan uit: 1093 Pakken Blitar, Ngrowo enz en 1010 do G. V D.

De eenigszins ongunstige afloop der veilingen van *Manilla*, in Rotterdam gehouden, werd veroorzaakt door het weinige idee dat er voor *Visayas* bestond, hetwelk bovendien nog meer gedrukt werd uithoofde de kwaliteit der partijen veel te wenschen overliet.

De voorraad bestaat te Amsterdam uit 6719 Pakken *Java* en te Rotterdam uit 37 Pn. *Manilla*; te Amsterdam is geene voorraad van *Manilla* en te Rotterdam is die van Java opgeruimd.

Metalen. *Banca* Tin. Bij het ter perse leggen van het voorgaand nummer werd de afdoening te Rotterdam bekend van 500 Blokken tot *f* 85, terwijl kleinigheden *f* 86 betaald werd. Tot dien eersten prijs hadden nog eenige verkoopen plaats, en vonden 600 Blokken tot *f* $85^1/_2$ koopers. Sedert werden geene omzettingen bekend; tot *f* 85 is moeijelijk te koop Houders zijn over het algemeen ongenegen tot dien prijs te verkoopen, terwijl inkooporders ontbreken.

Biliton tin. Hiervan werden te Rotterdam 691 Blokken zeilend geplaatst, zoo men zegt tot *f* $86^1/_2$

Huiden. Dit artikel verkeert in eene goede stemming; de omzettingen waren zeer gering uithoofde van den beperkten voorraad. Voor goede soorten blijft steeds vraag.

De N. H M. zal den 10 dezer te Rotterdam bij inschrijving te koop aanbieden 2676 *O. I* koehuiden ex Hendrika, 1593 do. ex Catharina Wilhelmina, 1620 do. ex Abel Tasman, 1659 do. ex Hollandia, 38 do. ex Krimpen a/d. Lek en 47 ex Paul Johan.

Katoen. Voortdurend kalm. Ca. 400 Balen *Comptah* ordinaire qualiteit vonden tot vasten prijs nemers.

Arak. De afdoeningen bestonden uit 100 Leggers ex Nova Zembla tot *f* 119; 50 dito ex Padang tot *f* 118,50 en 20 dito ex Maarten van Rossem tot *f* 119; alle te Rotterdam. Deze verkoopen veroorzaakten evenwel geene meerdere levendigheid in dit artikel De aanvoeren bestonden slechts uit 170 Leggers.

Droogeryen. Camphor, zoowel *Chin.* als *Japan*, met vrij belangrijken handel tot de verhoogde prijzen van 50 à 52 cs. Cassia Lignea De onlangs direct aangevoerde 1400 Kistjes, welke nog niet aan de markt zijn, zullen de juiste waarde van dit artikel moeten aanwijzen. Cocos-Olie zeer gevraagd met vrij belangrijke omzet tot *f* 25 voor prima *Cochin*; de notering is thans hooger. Cubeben blijven schaarsch. Gum Damar prijshoudend Gum Elasticum en Gutta Percha in dezelfde willige stemming. *Japansche* Was in afwachting der veiling van 10 Aug. nominaal op vorige prijzen.

Bindrotting. Voor het oogenblik iets flaauwer, grootendeels veroorzaakt door gebrek aan scheepsgelegenheid naar de plaatsen van consumtie. Schild-14 Kisten *Macassar* werden coulant verkocht tot fermen prijs. Paalmoeisc-pen. 25 Kisten *Macassar* werden even coulant en ferm afgedaan.

Specerijen in afwachting der veiling van de N. H. M. zonder handel.

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 20 SEPTEMBER.

Arak, *f* 38 @ *f* 40,— afgedaan.
Koffij, Java *f* 34,— afgedaan.
———, Padang, niet aan de markt.
Suiker N°. 16 *f* 17 @ *f* 17,50.
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 14,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, *f* 187,50.,—
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 135,— @ *f* 145,—
———, „ „ 2de kwaliteit, *f* 110,— @ *f* 130,—
———, Carga *f* 100 @ *f* 105,—
Wisselkoers op Holland, *f* $103^1/_2$ @ *f* 104%,— Engeland, *f* $11^1/_8$ Singapore *f* 2[illegible]
China *f* 2 80,— @ *f* 2.85. Calcutta *f* 122,— nominaal.
———, Gouvernement, 103%.

VRACHTEN. Beurs van Rotterdam, *f* 50,— op Soerabaija voor Suiker en v[illegible] *f* 45,— voor Rijst op Indramaijo naar Rotterdam

Henriette Elisabeth Susanna, *f* 55,— voor Suiker op Pasoeroean en *f* 70 voor Arak hier naar Rotterdam.

TE SAMARANG, DEN 16 SEPTEMBER.

Koffij, thans niet ter markt.
Suiker N°. 16, *f* 17,—
Indigo, *f* 3,80,— afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— ℔ kodie.
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie.
Staart Peper, *f* 66,—
Rijst ordinair wit, *f* 145 @ *f* 150,— ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
„ carga „ *f* 115 @ *f* 122,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 22,—
Katjang „ *f* 17,—
Rotting *f* 10,— Bandjermassing niet voorhanden.
Kadjang Matten, *f* 9,—
Wisselkoers op Holland 6/m. 103 @ 104%.

TE SOERABAIJA, DEN 15 SEPTEMBER

Suiker *f* 17,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (carga) ℔ koijang *f* 115 @ *f* 130,—
idem (witte) „ „ *f* 155 @ *f* 170,—
Koehuiden ℔ pic.
Arak ℔ legger *f* 45 @ *f* 50,—
Olie (Klapper.)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten.
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,—
Wisselkoers. *f* 103% @ 104%. Londen $11^1/_2$

TE PASOEROEAN, DEN 14 SEPTEMBER.

Suiker N°. 16 ℔ pic. Geene transactien @ *f* 17,— verkrijgbaar.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 140,—
Id. (carga) „ „ „ 110,—
Olie, (klapper) „ pic. „ 28,—
Id. (katjang) „ „ „ 17,—
Wisselkoers pari.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 14 September 1859.
66,082-66 pic. Suiker, oogst 1859.
82,418-37 „ Koffij „ 1859.

Den 14 September waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1859.
Gouv. levering.

DER FABRIEK	PIC. SUIKER.
Wangoon Redjo,	4,079 - 82.
Ardjo Sarie,	7,394 - 13.
Ardie Redjo,	8,256 - 89.
Yoso Wilangoon,	5,742 - 90.
De Hoop,	6,729 - 16.
Djacatra Oost,	5,696 - 89.
De Onderneming,	9,868 - 51.
Wono Redjo,	5,408 - 69.
Kloerahan,	9,351 - 12.
De Goede Hoop,	5,740 - 35.
Gaijam,	8,129 - 93.
Becassie Oost,	4,178 - 96.
Dankbaarheid,	3,164 - 69.
Soeko Redjo,	5,487 - 07.
Kawis Redjo,	5,757 - 40.
Tarie Redjo,	8,000 - 10.
Pleret,	4,350 - 10.
Te Zamen	105,836 - 21 pic. Suiker.
	85,663 - 37 „ Koffij.

REGALEN LIJST.

VAN DEN 13 TOT EN MET DEN 17 SEPTEMBER 1859.

Van Nederland per Ned schip *Stad Dockum*, gez. van der Werff.
1 kt. gemerkt W F No. 3052.
10 kn gemerkt V D S

Van Nederland per Ned. bark *Henriette Elisabeth Susanna*, gez. Meijboom.
1 kt. adres *C de Rooswan*, Controleur bij de laudelijke Residentie Patjitan C D R S
2 ks. adres *Lakraambrinck.*

Van Nederland per Ned. bark *Euterpe*, gez. Kuijpers.
1 pak adres *J Schlosser.*
1 pak gemerkt L J W
1 pak gemerkt U O & C
1 kt. gemerkt F F
1 kt. adres *J. de Haas.*
1 kt. adres *van Ommeren, Rueb en co.*, Mevr *Sarira*,
1 kt. adres Dr. *W. H. de Vrese.*
1 kt gemerkt F F A W *Snoke*, te Cheribon.
4 tromm adres Madame *M de Sturler.*
1 pak adres *C. F. A Schinder.*
1 pak adres *O van Rees*, Residentie Bagelen, *Thooft* te Samarang.
1 pak adres *E C. C Boutmy*, te Cheribon.
1 kt. adres *J. A Kraijenbrink.*
1 kt. gemerkt E & W No. 8043.
1 kt. gemerkt A & C No. 1.
1 kt. gemerkt J F G / P No. 48.

Van Nederland per Ned. brik *Bengalen*, gez. ....
1 pak adres Mevr. *B Rappard.*
1 pak adres *F. E. O H. Houtryve, Spech Grup.*

Van Nederland per Ned. brik *Koerier*, gez. Rotgans.
1 kt. gemerkt F S No. 10.
1 kt. gemerkt D.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 17 tot en met den 20 September 1859.

Met het Ned. schip Kosmopoliet. kapt. J. Bouten, de heeren Geluk, echtg en 4 kinderen, Flaunderen, echtg en 8 kinderen, Kuyt, echtg. en 2 nichten, Nolthenius en echtg, Beyer en echtg, de Haan, de Rotsema, Testas, Lens, [illegible]vel, Vorstman, Parerre en 2 heeren anscheuté, Mejufvrouwen Bakker, Bakhoven, Hupscher en 2 Javasche bedienden van Rotterdam.

Met het Ned Ind. stoomp. Banda, gez Neye, de hh. Young, Potter, Hill A. Carnot van Singapore.

Met het Ned. Ind. stoomschip Ambon, kapt. W. Vogel, de kapt. luit. A. F Siedenberg, de hh Huguenin, de Wal, Toorop Munnich, Grobben, Bleekman en echtg., mevr. Harry en kinderen van Soerabaija.

Met de Ned bark Zeenimph, kapt. J W J. Witsen Elias, de hh. Logger fam., Huiser, Smit en zoontje van Samarang.

SNELPERSDRUK H. M. VAN DORP TE BATAVIA.